Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

найй 1921 оной рин 21-һээ гарана | № 272 (15595) | 1980 оной ноябриин 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

СС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй ИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ОБЛПРОФСОВЕДТЭ, ЛКСМ-эй ОБКОМДО

ДО КУКУРУЗА ЕХЭЭР УРГУУЛЖА АБАХА ТҮСЭБӨӨ ЫН ТҮЛӨӨ РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ЗАШАДАЙ ЗВЕНОНУУДАЙ ДУНДАХИ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН ТУХАЙ

ондо кукуруза ехээр ургуулхын түлөө кукурузаша- юнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай Министр- Совет, облсовпроф болон ВЛКСМ-эй обком тусхай абаа.

оной социалис мүрысөөнэй дүнгөөр кукурузашадай онууд илаһанда тоологдоо гэбэл:

ржанай районой Баргажанай совхозой кукурузаша- (даагшань К. Н. Плеханов).

рамхаанай районой Аргатын совхозой кукурузаша- (даагшань Ц. Н. Жанаев).

заагдаһан звенонуудые КПСС-эй обкомой, Буряа- ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамо- ар шагнаха, тус тустань 50 түхэригэй мүнгэн шан ба- гэжэ тус тогтоол соо хэлэгдэнэ.

ОНДО ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ ҮЙЛЭДБЭРИЛХЭ БОЛОН ЕНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА ТҮСЭБ ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ З, СОВХОЗУУДАЙ, ГҮРЭНЭЙ БУСАД АЖАХЫНУУДАЙ ДЭЛГЭРҺЭН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН ТУХАЙ

ондо үбһэ тэжээл үйлэдбэрилхэ, шанарыень һай- н түсэб дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүры- дүн хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряа- ССР-эй Министрнүүдэй Совет, облсовпроф болон эй обком тусхай тогтоол абаа.

районой **Нарһатын совхоздо** нэгэдэхи һуури ол- КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй облсовпрофой болон ВЛКСМ-эй обкомой дамжуул- ан туг, 600 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюул- а тус тогтоол соо заагдана. Энэ ажахы бүхы үбһэ бэ- түсэбөө 108 процент, сенаж — 117, силос — 141, ай ногооной гурил үйлэдбэрилхэ түсэбөө — 203 дүүргээ, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада үб- роцентээр, сенаж — 2, силос — 13 процентээр ехэ

ын районой **Худанай совхоздо** 400 түхэригэй хоёр- гэн шан барюулагдаха болобо. Энэ совхоз үбһэ бэ- түсэбөө 101 процент, сенаж — 380, витаминтай но- гурил бэлэдхэхэ даабарияа—170 процент дүүргээ. 1979 сасуулхада, үбһэ абалгые — 76 процент, сенаж — с — 410, витаминтай ногооной гурил — 120 про- дээшэлүүлээ.

районой **«Георгиевский»** совхоздо 300 түхэри- дахи мүнгэн шан барюулагдаха. Тус ажахы бүхы эдхэхэ түсэбөө 146 процент, сенаж — 103, витамин- ооной гурил — 101 процент дүүргээ, үнгэрэгшэ жэ- үеынхитэй сасуулхада, 59 процентээр ехэ үбһэ, 500 эр ехэ силос үйлэдбэрилһэн байна.

тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэ, тэрэнэйнгээ һайжаруулха талаар Аргатын, Уланхаанай, Шитха- ажанай, Бодоной, Хэжэнгын совхозууд, Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ехэ хүдэлмэри хээ гэ- лэгдэбэ.

НЭРЭ СОЛОДОО ХҮРЭМӨӨР

ШЭЛ ОТОЛОЛГЫН, багсалан хайрсагладаг цехэй коллектив КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай хүдэлжэ байдаг.

Шэл багсалан хайрсагладаг отделениин нэгэдэхи халаанииe 2-дохи классай мастер коммунистка Нина Афанасьевна Богданова хүтэлбэрилдэг юм. Эндэ партгрупоргоор Татьяна Трофимовна Самбоцыренова һунгагданхай, коллективэй дунда ниитын горитой хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Предприяти дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ яоалаг тус коллектив КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. Тиихэдээл арбадахи табан жэлэй түсэб октябриин 7-до — СССР-эй Конституциин үдэр дүүргээд, даабариһаа гадуур 1 миллион 100 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл хайрсаглахаар шиидэһэн юм.

Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрөө. Табан жэлэй даабари дүүргэһэн тухангаа сентябриин 30-да элидхэһэн байна. Гурбан жэл юһэн һарын түсэбһөө гадуур энэ цехэйхид нэгэ миллион 138 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл хайрсаглажа, складта тушаагаа бшуу.

Энэ халаанда 17 хүн ажалладаг юм. Тэдэнэй түйлаһан амжалтада ямаршье нюуса, бусадайхиһаа ондоо юумэн байхагүй. «Табан жэлэй туршада сугтаа хүдэлмэрилхэ!» гэһэн үүсхэл тэдэнэр гаргаһан. Үнгэрһэн үедэ халааһаань нэгэшье хүн гаража ошоогүй, эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ байһаар. Коллективтэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй манлайда коммунистнууд алхалдаг. Тэндэ ажалладаг дүрбэн коммунистнуудай гурбаниинь (Н. А. Богданова, С. Ц. Бальжинов, Н. М. Онохов) табан жэлэй хубиин даабарие болзорһоонь урид бэелүүлжэ шадаа.

Шэл багсалан хайрсагладаг комсомолец Юрий Мухуев аха нүхэдһөө коммунистнуудһаа заашье гээгдэнэгүй. Тэрэ 1975 онһоо энэ цехтэ хүдэлжэ байна. Нормоёо 145 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг шадабаритай. «Мэргэжэлээрээ шалгарагша» гэһэн нэрэ солодо хүртэнхэй хүдэлмэришэн. Табан жэлэйнгээ түсэб Юрий дүрбэн жэл найма һарын туршада дүүргэнхэй. Эгээ мүнөө 1981 оной август һарын даабариин тоосоогоо ажаллажа байна. Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шэл хайрсаглаха даабаряа 56 мянган дүрбэлжэн метрээр үлүүлхэб гэһэн социалис уялгаяа мүнөөдөө 106 мянганда хүргөөд ябана.

Шэл отололгын отделениин нэгэдэхи халаанай коллективтэ баһа нэгэ үүсхэл мүндэлһэн юм. Шэл отолдог залуу коммунистка Аграфена Бурхиновна Будаева «КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулан, түсэбһөө гадуур 26 мянган дүрбэлжэн метр шэл отолхо» гэһэн уряа үүсхэһэн юм. Тэрэнэй үүсхэлтэ хэрэгые бүхы шэл отологшодои хахадынь халуунаар дэмжээд, мүнөө габшагайгаар ажаллана. Нүхэр Будаева хэлэһэн үгэдөө үни хүрэнхэй. Агууехэ Октябриин революциин 63 жэлэй ойн һайндэртэ тэрэ 27 мянган дүрбэлжэн метр шэл отолһон байгаа бшуу.

Энэ хүдэлөөндэ эдэбхитэнгээр оролсогшодой олонхинь габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Халаанай комсорг, коммунис ажалай ударник Галина Кавозина халаанай нормо 118,8 процент дүүргэнэ. Энэ барагдажа байгаа 1980 ондо түсэбһөө гадуур 28,7 мянган дүрбэлжэн метр шэл отолхо эрмэлзэлтэй ажаллана.

Нэгэдэхи халаанай түйлажа байгаа амжалтада погрузчик жолоодогшо Галина Владимировна Пинигина хубитаяа ехээр оруулна. Тэрэ табан жэлэй даабари гурба һараар урид дүүргэнхэй. Галда Галина габшагайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахынгаа хажуугаар эрхимээр һурана. Мүнөө тэрэ хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын дунда һургуулиин арбадахи класай һурагша.

Тобшолон тэмдэглэхэдэ, шэл отололгын, багсалан хайрсагладалгын цехэй бүхы коллектив арбадахи табан жэлые ажалай һайн үрэ дүнтэйгөөр үдэшэхын, түрэл партиингаа ээлжээтэ XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр оролдожо байна. Энэ ехэ тэмсэлдэ онсо эрхимлэһэн цехэймнай 17 түрүүшүүлдэ «Мэргэжэлээрээ шалгарагша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

Е. БОЖЕДОМОВ,
Улаан-Үдын шэлэй заводой шэл отололго-багсалгын цехэй партбюрогой секретарь.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИИН УРДА ТЭЭ

Хүдөө ажахын, промышленностиин, транспортын ба хэлхээ холбооной, элүүрые хамгаалгын болон социальна хангалгын, гэр байрын-коммунальна ажахын, болбосон түхэлтэй болголгын ба харгы барилгын талаар Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудаи заседанинууд болобо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин болохоёо байһантай дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй 1981 оной Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй проектые, республикын 1980 оной Экономическа болон социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын ябасые бэлэдхэлэй комиссинуудта дао дээрэ хаража үзэлгын дүнгүүдые саг үргэлжын комиссинууд зүбшэн хэлсээд, проектын зохихо булэгүүд тушаа тобшололнуудые баталһан байна.

Комиссинуудай заседанинууд дээрэ бусад асуудалнууд мүн лэ хэлсэгдээ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэрие тусхай шэглэлтэйгээр мэргэжүүлхэ, хамтадхан томодхохо талаар тус министерствын ябуулдаг хүдэлмэри тухай ба тэрэниие саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо И. П. Перфильевэй элидхэлые хүдөө ажахын талаар комисси зүбшэн хэлсээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ эмхидхэгдэһэн ажахынууд хоорондын үйлэдбэриин зарим нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай хэһэн һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ. Мяха үйлэдбэрилгөөр Загарайн районой ажахынууд хоорондын үйлэдбэриин нэгэдэл, бүдүүн тэжээл үйлэдбэрилгоор Хэжэнгын «Баян-Гол» нэгэдэл һайн дүнгүүдые түйлаа. Гахайн мяха үйлэдбэрилдэг ажахынууд хоорондын предприятинууд яһала амжалтатай.

Гэбэшье элшэ хүсэнэй түхеэрэлгэ, хүдөө ажахын техникэ хангаха, автопарк ашаглаха, холимог тэжээлэй заводуудые хүгжөөхэ талаар ажахынууд хоорондын предприятинуудые эмхидхэхэ хэрэг республика дотор унжагайруулагдана гэжэ саг үргэлжын комисси тэмдэглэбэ. Ажахынууд хоорондын зарим нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай материально-техническэ үндэһэ һуури һулаар бэхижүүлэгдэнэ.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой ба хүн зоной ажаһуудалые хангалгын саг үргэлжын комиссиин заседани боложо, Улаан-Үдын райондо ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараа худалдалгын ямар байһан тухай хэлсэгдээ. Эд бараа, мебель худалдадаг бүхы магазинуудай хүдэлмэри һайжаруулха тухай дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдэжэ, худалдаа наймаанай эмхидхэл һайжаруулха, эд бараанай ассортиментые үргэдхэхэ арга олдоһон байна гэжэ райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо М. Ф. Рыжаков хэлэһэн байна.

Гэхэтэй хамта Улаан-Үдын райондо ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараа худалдалгын хойноһоо хиналта хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ, оптово баазануудта бии байһан эд бараан заримдаа магазинуудта байдаггүй гэжэ саг үргэлжын комисси тэмдэглэбэ. Советскэ ба Тарбагатайн районодо нзбёосхо ба нютагтаа үйлэдбэрилэгдэдэг бусад зарим эдлэл хэрэгсэлнүүдые түүбэрилэн тушааха талаар нютагай хангагшадтай хүдэлмэри һулаар эмхидхэгдэнэ.

Саг үргэлжын комиссинууд зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар зохихо һанамжа дурадхалнуудые батлан абаа.

Комиссинуудай хүдэлмэридэ республикын хэдэ хэдэн министерство болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаһан байна.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ЖЭЛДЭ-ГАБШАГАЙ АЖАЛ

КОММУНИСТНУУДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Мухар-Шэбэрэй районой промышленна предприятинууд түсэбтэ табан жэлээ ажалай шэнэ амжалтануудаар түгэсхэжэ, түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө оролдон ажаллажа байнхай. Илангаяа харгы ашаглалгын 76-дахи управлениин, тоһоной заводой, районой типографиин, хэлхээ холбооной узелай коллективүүдэй эршэтэ ажалые тэмдэглэлтэй. Тус предприятинуудай материальна баазань үргэдэжэ, ажалайнь бүтээсэшье дээшэлнэ.

Жэшээнь, харгы ашаглалгын 76-дахи управлени энэ жэлэй үнгэрһэн хугасаа соо һара бүриингөө түсэбүүдые саг үргэлжэ дүүргэн ажаллаһан, хүдөө ажахыда горитой туһаламжа хүргэһэн байха юм. Коллективэйнгээ ажал хэрэгэй эмхидхэлдэ эндэхи коммунистнууд ехэ нүлөө үзүүлдэг. Управлениин бүхы 13 коммунист үйлэдбэриингөө гол участогуудта хубаарилагдан тараагданхай. Өөр өөрынгөө хүдэлдэг газарта тэдэнэр үндэр бүтээсэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, үнэн сэхэ партийна үгөөрөө зониие уралан урмашуулжа, хүтэлжэ ябадаг юм.

Эндэ коммунистнууд жолоошон Михаил Артамонович Бельский, грейдерист Аркадий Иннокентьевич Зарубин, харгын участогай мастер Илья Григорьевич Челночков гэгшэдые тэмдэглэлтэй.

Н. СОДНОМОВ.

УЯЛГАНУУДАА ШЭНЭЛБЭ

Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Загарайн бройлерно фабрикын коллектив эршэтэй шангаар ажаллажа, түсэбтэ даабарииудаа үлүүлэн дүүргэжэ байна. Эдэнэр сентябриин 4-дэ гүрэндөө 22 мянган центнер тахяагай мяха тушаажа, энэ жэлэйнгээ түсэб бэелүүлһэн тухайгаа элидхээ. Удаань октябриин 23-да фабрикын коллектив гүрэндэ мяха худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлээ.

КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, шэнэ фабрикын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд урид абаһан социалис уялгануудаа шэнэлжэ, байгша ондо бүхыдөө 30 мянган центнер гэхэ гү, али түсэбһөө үлүү 8 мянган центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулхын түлөө тэмсэжэ байна. Тиигэжэ эдэнэр мүнөө жэлдэ нилээд ехэ сэбэр олзо оруулха хүсэлтэй.

Фабрикада ажалша бэрхэ, дүршэл шадабаритай болоһон шубуушад-операторнууд, слесарь-операторнууд олон. Тэдэнэрэй дундаһаа Валентина Николаевна Лебедева, Мария Доржиевна Бохоева, слесарь-операторнууд Александр Иванович Гаськов, Виктор Николаевич Ионинский, Иннокентий Муткинович Саратов болон бусад шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инкубаторна цехтэ операторнууд Галина Перфильева, Валентина Гнедых гэгшэд хүдэлнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХОЛО ҮЛҮҮЛЭН

Арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые сүм дүүргэжэ, бэлэдхэл түгэсөөр шэнэ табан жэлээ угтахын түлөө Онохойн модоной комбинадай хүдэлмэришэд, эдэбхи үүсхэлтэйгээр, эрмэлзэл оролдолготойгоор хүдэлжэ байнхай. Энэ мүрысөөндэ комбинадай бүхы хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хам оролсонхой.

Иимэ дэлисэ ехэтэй мүрысөөнэй ашаар комбинадай гушаад бригада, халаан болон экипаж (дүн хамтадаа) 300 гаран хүдэлмэришэд өөр өөрынгөө табан жэлэй түсэбүүдые сүм дүүргээд байна. Үшөө 560 хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэһэн социалис уялгануудые абаад, яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай.

Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулан ажалладаг хүнүүд эндэ олон. Тэдэнэй нэгые жэшээ болгон нэрлэбэл, Онохойн поселково Соведэй депутат Лидия Петровна Данилова болоно. Л. П. Даниловагай бригада модо болбосоруулгынгаа цех соо эгээл түрүүлэн табан жэлэйнгээ даабарие дүүргэһэн байха юм. Мүнөө тус бригада 1982 оной апрель һарын түсэбөөр хүдэлжэ байнхай.

В. ПЕТРОВ.

НАЙДАМТАЙ ҺУУРИ ДЭЭРЭ

Ниитын адууһа малай үбэлжэлгэ эхилжэ, малшадай тон харюусалгатай хаһа ерэнхэй. Илангаяа энэ жэлэй тэжээлээр хомор байдал тэрэниие бүришье бэрхэтэй болгоно. Гэбэшье олохон ажахы болон коллективүүд бии байгаа арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлжэ, түрэл партиин ээлжээтэ XXVI съездые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахые оролдожо байнхай.

—Энэ ехэ мүрысөөндэ манайшье малшад оролсоод, шадал зэргээрээ оролдожо байна гээшэ. Ажахымнай гүрэндэ һү, ноохо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь холо урид дүүргэбэ. Жэлэй дүүрэтэр гүрэндэ мяха худалдаха даабаряашье бэлүүлхэбди, —гээд, Бэшүүрэй совхозой директор Намсарай Балданович Манзаев хөөрөө һэн.

Арбадахи табан жэлэй үнгэрһэн жэлнүүдтэ үйлэдбэриин ашаг үрэ, шанар дээшэлүүлхэ талаар ажахын малшад горитой амжалта туйлаа. Жэшээлбэл, 1976 ондо үнеэн бүриһөө 1975 килограмм һү һаадаг һаа, мүнөө тэрэнээ 2400 килограммда хүргэһэн байна. Ноохон ехээр хайшалагдадаг болоо. Тиихэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ һунэй шанар һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Эндэхи һаалишад арбадахи табан жэлэй эхиндэ гүрэндэ тушаагдаха бүхы һүнэйнгөө 45 процентыень нэгэдэхи сортоор тушаадаг байбал, мүнөө 99 процентнь энэ сортоор тушаагдажа, республика соогоо түрүү һуурида гараа.

Ажахын энэ ехэ амжалтада Шэбэртын һү һаалиин фермын коллектив горитой хубитаяа оруулаа. Тус коллектив байгша оной сентябриин 15-да табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ юм. Тиихэдэ һая болотор бирагүй үрэ дүнтэй һү һаалиин фермэнүүдэй тоодо ородог байһан Дабаатын фермын коллектив һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэрнеэ эрид һайжаруулжа, район соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлдэг болоо.

М. САНДАНОВ.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ХАРАА ТҮСЭБӨӨР

эт хүнүүд ганхамшаг- хэрэгые — Ленинэй ГОЭЛРО-гой түсэ- жэлэй ойе һайндэр- бэлдэжэ байна. Энэ электрижүүлгын үндэ- ри дээрэ арадай ажа- ргэлжэдэнь хүгжөөхэ дэлхэй дээрэ табиг- түрүүшын гүрэнэй ту- оно. Тэрэ В. И. Ле- үүсхэлээр зохёогдожо, бэелүүлхэ хоёрдохи има гэжэ нэрлэгдээ Тэрэ гэһэнһээ хойшо түсэбүүд КПСС-эй ическа ба социальна ые бодото дээрэнь атайгаар бэелүүлгын ехэтэй эрхэ нүхэсэл байгаа.

инэй табиһан ГОЭЛ- түсэбэй 60 жэлэй һэн бүхэсоюзна науч- еренци ноябриин 25- Москвада хүдэлмэрээ Тэрэ алдарта ойдо, элшэ хүсэнэй түйлал- а, тэрэниие саашa- гжөөхэ харгы за- зорюулагданхай. эй ЦК-гай дэргэдэхи ом-ленинизмын институт, СССР-эй Наукануудай академи, СССР-эй Госплан, СССР-эй элшэ хүсэнэй ба электрижүүлгын министерство, СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай министерство тэрэниие эмхидхээ.

ГОЭЛРО-гой түсэбһөө эхилжэ, совет элшэ хүсэн хүгжэлтэдөө асари ехэ зам гаталһан байна гэжэ СССР-эй элшэ хүсэнэй ба электрижүүлгын министрэй орлогшо Ф. В. Сапожников тэмдэглэбэ. Имагтал һүүлэй түсэбтэ гурбан табан жэлэй үедэ электростанцинуудай хүсэн 2,3 дахин ургаһан байна. Энэ жэлдэ орон доторнай электрын элшэ хүсые үйлэдбэрилгэ 1 триллион 300 миллиард киловатт-часта хүргэгдөө.

Элшэ хүсые хүгжөөлгэ атомай элшые хэрэглэлгэтэй холбоотой юм гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин президент академик А. П. Александров мэдүүлбэ. Манай орон дотор байгаалиин ураaниие аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ арга олгоһон реакторнууд хурдан түргэн нейтронууд дээрэ амжалтатайгаар хүдэлнэ.

ГОЭЛРО-гой программые табилгада, ажахые түсэбэй ёһоор эрхилэлгын гол ёһонуудые зохёолгодо, мүнөө үедэ түсэблэлгые нарижуулан һайжаруулгада В. И. Ленинэй үүргэ ехэ юм гэжэ КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директор А. Г. Егоров элидхэл соогоо заагаһан байна. Социалис ажахые хүтэлбэрилгын ленинскэ гол ёһонууд удха шанараа мүнөөшье гээгээгүй совет табан жэлнүүдтэ, партиин удаан болзоройн программануудта эдэ гол ёһонууд залан сэхээр хүгжөөгдэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков, союзна республиканууддай Госпланууддай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл болон новаторнууд, ажалай ветерануууд конференцидэ хабаадана.

(ТАСС).

УРАН ЗУРААША БОЛОН ҮЕ САГ

Россин уран зурагай искусствын урашуул —КПСС-эй XXVI съездэдэ —гэһэн темээр РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин пленум ноябриин 25-да Москвада нээгдэбэ. Россин Федерациин зохёохы 72 эмхиин түлөөлэгшэд үнгэрһэн табан жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолно, ороной уран зураашадай ажал ябуулгые саашадань хүгжөөхэ харгы замуудые хараална.

Совет хүнүүдэй баатар габьяата ажалые зураглан харуулха, зохёолнуудайнгаа гүн удхые дээшэлүүлхэ, элдэб янза болгохо гээшэ ажал ябуулгымнай гол зорилго болоно гэжэ холбооной правлениин түрүүлэгшэ С. П. Ткачев элидхэл соогоо хэлэбэ. Манай үеын хүн, ажалша хүн бидэнэй уран зурагуудай, скульптуранууддай, графическа зохёолнуудай гол герой болоно.

Уран зурагай искусство манай үе сагай хүниие хүмүүжүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ ехэ выставкэнүүд нээгдэһэн байгаа. Асари ехэ харалганууд Москвада, Ленинградта, Улаан-Үдэдэ, Тулада, Краснодарта, Ульяновскда, Волгоградта, мүн бусад хото городуудта нээгдэһэн байха юм. 1979—1980 онуудта нээгдэһэн зонын выставкэнүүд Россин уран зураашадай түйлалтануудаи харалгын гол дүн болоһон байгаа. Тэрэнэй үндэһөөр «Совет Росси» гэһэн республиканска выставкэ нээгдээ һэн. Бүхы автономито республиканууддай, хизаарнуудай, областьнуудай, урашуулай зохёол бүтээлнүүд эндэ табигдаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

Н МИЛЛИОН ХҮНЭЙ ГАБШАГАЙ ВАХТА

СС-эй болохоёо байгаа съездэдэ зорюулагда- Экономическа ба со- а хүгжэлтын түлөө арадай социалис мү- гэһэн выставкэ ин 21-дэ Москвада ВДНХ-да нээгдэ- миллионһоо үлүү хү- баадажа байһан бүгэдэ арадай хүдэлөөнэй түрүүшүүл тухай, бүхэсоюзна ленинскэ коммунис субботнигуудай үүсхэл эдэбхи тухай эндэ табигдаһан материалнууд хөөрэнэ. Выставкын таһагуудай нэгэн Москвада, Ленинградта, союзна республиканууддта, хэдэ хэдэн хизаарнууд болон областьнуудта дэлгэрһэн заншалта мүрысөөнүүдтэ зорюулагдана. Тэрэ мүрысөө эмхидхэлгын эгээл үнэтэ дүй дүршэл тухай хөөрэнэ.

Интернациональна социалис мүрысөөе хүгжөөлгэдэ ехэ бүлэг зорюулагданхай. Аха дүү оронуудай ажалшад тэрээндэ хабаададаг юм.

(ТАСС).

Москва.

СИН ОЮУН БЭЛИГТЭ ПОЭТ

НИНГРАД. (ТАСС). бэлигтэ поэт Алек- Блогой түрэһөөр 100 ой эдэ үдэрнүүдтэ үр- тэмдэглэгдэжэ бай- ээндэ зорюулагдажа, зна научна конфе- эмхидхэгдээ. Тэрэ Наукануудай ака- Ородой литературын институтда (Пушкинска байшан) нээгдэбэ.

А. Блогой зохёохы ажал ябуулгые шэнжэлэгшэд Эсэгэ ороной ба дэлхэйн соёлой түүхэдэ тэрэнэй эзэлһэн һуури тухай, мүнөөнэй уран зохёолой хүгжэлтэдэ поэдэй ямар ехэ хубитаяа оруулһан тухай элидхэлнүүдые хэбэ.

Александр Блогой һүүлшынгээ шүлэгые зорюулһан Пушкинска байшан поэдэй баян гар бэшэгые хадагалжа байдаг. Тэрэнэй тэмдэглэлнүүд, олон зохёолнуудайнь авторска текстнүүд эндэ суглуулагданхай. 2 мянга шахуу номһоо бүридэдэг Блогой библиотекэ иишэ дамжуулагдаһан байгаа. Эдэ шухаг зүйлнүүдэй олонхинь институдай уран зохёолой музейдэ нээгдэһэн выставки дээрэ табигдаһан байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СТУДЕНТНҮҮДЭЙ БАРИЛГЫН ОТРЯДУУДТА ХАБААДАГШАДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые харуулһанайнь, ниитэ-политическэ ажал эдэбхитэйгээр ябуулһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Бронникова Анна Борисовнае — Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка.

Васильев Виктор Ивановичые — Буряадай хүдөө ажахын институдай студент.

Гонгоров Зоригто Дымбрыловичые — Зүүн Сибириин технологическа институдай студент.

Григорьев Сергей Александровичые — Улаан-Үдын хэлхээ холбооной электротехникумэй һурагша.

Езоян Владимир Мартиновичые — Зүүн Сибириин технологическа институдай студент.

Комяков Валентин Ивановичые — Улаан-Үдын лесотехническэ техникумэй багша.

Новгородцев Василий Николаевичые — Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай студент.

Хабитуев Леонид Владимировичые — Зүүн Сибириин технологическа институдай студент.

Цыбиков Виктор Лодоевичые — Буряадай хүдөө ажахын институдай студент.

Цыренов Владимир Юмцараевичые — Буряадай гүрэнэй багшын институдай студент.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1980 оной ноябриин 24.

РАЙОННО ПАРТИИНА КОНФЕРЕНЦИ

ОЛОНОЙ ОРОЛДОЛГООР, ХАМТЫН ХҮСӨӨР

Загарайн районно XXVIII партийна конференци боложо үнгэрбэ. Тус конференци дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Р. ДМИТРИЕВЭЙ хэhэн тоосоото элидхэл шагнагдаа, арбадахи табан жэлэй үнгэрhэн хугасаада районой партийна организациин хэhэн ажал ябуулгын дүнгүүд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ, саашанхи зорилгонууд хараалагдаа. Конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь В. Ф. ЛЫСОВ, КПСС-эй обкомой промышленностиин таhагые даагша Н. А. РОЗАНОВ гэгшэд хабаадалсаба.

КПСС-эй обкомой секретарь В. Ф. Лысов конференци дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Тус район промышленна талаараа хүгжэнги район гээд мэдээжэ юм. Промышленна предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арбадахи табан жэлэй түсэбүүдые болзорhoонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн байна. Социалис мүрысөөнэй ашаар гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ арга олдодог гээшэ. Энэниие имэ тоонууд гэршэлнэ: үнгэрэгшэ юhэдэхи табан жэлтэй сасуулбал, промышленна продукци худалдалгын хэмжээн 30 процентээр дээшэлээ, 1975 онтой сасуулбал, байгша ондо 25 миллион түхэригэй продукци ехээр үйлэдбэрилэн гаргагдаа.

Районой промышленна предприятинуудай коллективүүд үнгэрhэн жэлнүүдтэ районно партийна организациин хүтэлбэри доро амжалтануудаа арьбадхаhан байна. Тэдэнэр үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалтануудые түйлаа. Продукци ехээр бүтээн гаргаха хэрэгтэнь үйлэдбэри үргэдхэлгэ шиидхэхы үүргэ дүүргэжэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тодорхойлон хэлэбэл, арбадахи табан жэлэй туршада 87 миллион түхэриг капитальна барилгада гаргашалагдаа.

Промышленна предприятинуудта, колхоз, совхозуудта ехэ барилга хэгдээ. Үйлэдбэриин «Бурятавторемонт» нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрээнэй гол завод, Онохойн модоной комбинат, Хандагатайн ба Шулуутайн леспромхозууд hүүлэй жэлнүүдтэ шэнэдхэн hэльбэгдэhэн, үргэдхэгдэhэн байна. Хүрбын туршалга—үйлэдбэриин ажахыда 400 толгой малай комплекс ашаглалгада оруулагдаа, тэрэшэлэн XXI съездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта, Онохойн совхоздо тиимэ комплекснууд баригдажа байнхай.

Олонхи коллективүүдэй эршэмтэйгээр ажаллаhанай ашаар промышленна продукци худалдаха талаар 4 жэл 10 hарын түсэб 100,1 процент дүүргэгдэбэ. Энэ хугасаа соо продукци үйлэдбэрилгэ, ажалай бүтээсэ дээшэлээ.

Тэрэшэлэн леспромхозуудай коллективүүд арбадахи табан жэлэй туршада үйлэдбэридөө шэнэ оньhон техникэ, технологи нэбтэрүүлхэ, бар хүсөөр хэгдэдэг хүшэр хүдэлмэриие оньhожоруулха талаар горитой хэмжээнүүдые абаhан юм. Тэдэнэй ашаар модо бэлэдхэлгые 10 процентээр дээшэлүүлхэ, барилгын материалнуудай ассортимент үргэдхэхэ арга олдоо. Модо бэлэдхэлгын промышленностиин предприятинуудта дэлгэрhэн «Гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха», «Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлдэ — инженерэй дэмжэлгэ» гэhэн хүдэлөөн улам үргэдэhэн байна. Ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай 1100 дурадхал hүүлэй табан жэлэй туршада үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 1 миллион шахуу түхэригэй ашаг олзо оруулха арга олгоо.

Эдэ бүхы тоо, баримтануудые Загарайн районой XXVIII партийна конференци дээрэ хэhэн тоосоото элидхэл соогоо КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Ю. Р. Дмитриев** дурдаба.

Арбадахи табан жэлэй туршада колхоз болон совхозуудай материально-техническэ үндэhэ hуури нилээд бэхижээ. Олон шэнэ трактор ба автомашинануудые ажахынууд абажа, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэдэг болоо. Тепличнэ комбинадууд, малай комплекснууд, шэнэ мастерскойнууд олоор ашаглалгада оруулагдаа. 3,5 миллион түхэриг мүнгэн hүүлэй табан жэл соо уhалуури хэхэ барилганuудта гаргашалагдаба. Гэбэшье сагай уларилай таарамжагүй муу байhан дээрэhээ арбадахи табан жэлэй туршада гектар бүриhөө дунда зэргээр 34 центнер хартаабха, 79 центнер овощ, 9,5 центнер үбhэн абтаа. Онохойн, Эрхирэгэй, «Дружба» совхозуудта ороохо тарян, үбhэ тэжээл багаар абтана. Районой колхоз, совхозууд табан жэлэй туршада 12 мянган тонно ороохо, 11 мянган тонно хартаабха, 12 мянган тонно овощ гүрэндэ дутуу тушааба. Хүдөө ажахын управлениин, колхоз, совхозуудай парткомуудай, ажахынуудые хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй зүгhөө эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэриин hулаар ябуулагдаhан дээрэhээ иимэ ехэ дутагдалнууд ушараа гэжэ элидхэлшэ зааба.

Загарайн бройлерно фабрика 1977 оной эсэстэ ашаглалгада үгтэжэ, түрүүшын жэлнүүдтэ оройдоо 500 центнер мяха тушаадаг hаа, мүнөө 30 мянган центнер мяха худалдахань. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Мухар-Талын hү hаалиин фермэ hү hааха арбадахи табан жэлэй түсэб В. И. Ленинэй түрэhөөр 110 жэлэй ойдо дүүргээд байгаа. Тэрэшэлэн «Дружба» совхозой Хара-Шэбэрэй фермын коллектив арбадахи табан жэлэй түсэбые хахад жэлээр урид дүүргэhэн байна. hүүлэй жэлнүүдтэ худалдаhан продукциин шанар зарим тэды hайжараа. Гэбэшье Онохойн, «Дружба» совхозуудта, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо малай ашаг шэмэ муу байhаар. 100 үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 70 тугал, 100 эхэ хонин бүриhөө 60 хурьган абтаба. Тиихэдэ Онохойн совхоз, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз үшөө муу дүнгүүдтэй. Районой ажахынууд олзо оруулха түсэбөө дүүргэнэгүй.

Кадрнууд тухай асуудалда районой партийна организаци саг үргэлжын анхарал хандуулдаг юм. Энэ талаар «Татарский ключ» карьероуправлениин партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинууд кадрнуудые зүбөөр шэлэн абаха, хубаарилан табиха хэрэгые гол шухалада тоолоно. Кадрнуудтай ябуулха холын хараата түсэб эндэ табигданхай. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда hуралсал эмхидхэхэ, тэдэнэй зохёохы ажалай түсэбтэй байха асуудалда горитой анхарал хандуулагдана. Ушар нимэhээ эндэ хүн зоной ажалhаа гаража ошохо ушар усадхагданхай. Гэбэшье КПСС-эй райком кадрнуудые шэлэн абаха, хубаарилан табиха хэрэгые hайнаар эмхидхэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Эрхирэгэй, Онохойн совхозуудта, Хүрбын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда, Горхоной узелай коллективүүдтэ 30—40 процент хүрэтэр кадрнуудынь hэлгэгдэжэ байдаг.

Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй — мастернууд, участогуудай начальнигууд, прорабууд, бригадирнуудай дунда хүдэлмэри hайнаар яуулагдаагүй. Дунда шатын мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй дунда партиин гэшүүд үсөөн гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Арбадахи табан жэлэй туршада районой социальна хүгжэлтын түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. hүүлэй жэлнүүдтэ электрын элшэ хүсэ дамжуулгын 320 километр лини, автомобильна 107 километр харгы, 3 hургуули, хүүгэдэй 10 саад болон ясли, соёлой ордон, 2 байшан, байрын 85 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа.

Промышленна предприятинуудта 138 шэнэ оньhон тухеэрэлгэнүүд тодхогдоо, 7 поточно лини, технологическа хэрэгсэлнүүд ашаглагдаа. Шэнэ-Бэрээнэй завод, «Татарский ключ» гэжэ карьероуправлени, Загарайн бройлерно фабрика, Загарайн мехлесхоз, харгы заhабарилдаг участок, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Мухар-Талын, «Дружба» совхозой Хара-Шэбэрэй hү hаалиин фермэнүүд жэлhээ жэлдэ түсэбүүдээ hүүлэн дүүргэнэ. Районой партийна конференциин болоhон үдэр болотор 66 ажалша коллектив, 1500 хүн арбадахи табан жэлэй түсэбые сүм дүүргэhэн тухайгаа элидхэhэн байна.

КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө хаа хаанагүй дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, Шэнэ-Бэрээнэй заводой, бройлерно фабрикын, Онохойн модоной комбинадай, Шулуутайн, Хандагатайн леспромхозуудай, Элхиин авто-заhабарилгын заводой коллективүүд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаад, тэдэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай.

Гэхэтэй хамта сагай уларилhаа уламжалан, районой колхоз, совхозууд гүрэндэ ороохо тарян, хартаабха, овощ, нооhо, hү тушааха түсэбөө дүүргэбэгүй. Жэшээлхэдэ, хартаабха гүрэндэ худалдаха түсэб 36 процент, овощ тушааха түсэб 46 процент дүүргэгдэhэн байна. Гансал Тайлсын совхоз, бройлерно фабрика мяха тушааха талаар 5 жэлэйнгээ түсэб, Онохойн совхоз hү, XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозууд нооhо тушааха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэнь. Эдэ бүхы дутагдалнуудые имагтал сагай уларилда тохожо болохогүй, партийна, совет, комсомолой, профсоюзай организацинууд эмхидхэлэй хүдэлмэриие үндэр хэмжээндэ ябуулжа шадаагүй гэжэ элидхэлшэ, мүн конференци дээрэ үгэ хэлэгшэдшье тэмдэглэбэ.

«Гигант» колхозой парткомой секретарь **К. Д. Яковлев** түрүүлэн үгэ абажа, колхозойнгоо ажал хэрэг тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Хүдөө ажахын продукци гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэгүй гэжэ тэрэ хэлэбэ. Таарамжагүй муу уларилhаа уламжалан, үхэр, хонид олоор гарзалhан байна. Колхозой партийна организациин зүгhөө хүн зоной дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри үшөөшье муугаар ябуулагдаа гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдэрбэ.

Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой 15-дахи цехэй токарь **Г. И. Корниенко** үгэ хэлээ. Тэрэ заводой хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө hайнаар эмхидхэгдэнэй, моральна болон материальна талаар урмашуулгые үргэнөөр хэрэглэhэнэй ашаар хүдэлмэришэд ажалдаа амжалтануудые түйлана гэжэ тэмдэглэбэ. Шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, автомат оньhон техникые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Арбадахи табан жэлэй түсэбые байгша оной сентябриин 17-до дүүргээ hэмди гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдээсэбэ.

Заводой хүдэлмэришэдтэ зорюулан, социально-соёлой барилганууд ехээр хэгдэнэ. Медицинскэ, худалдаа наймаанай талаар, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалга hайжаруулhан тула хүдэлмэришэдэй ажалhаа гаража ошохо ябадал үсөөрөө. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд хүдэлмэришэдэй hайнаар ажаллаха арга боломжо олгоно. Районой, мүн заводой партийна организациин тоосоото үе соо ехэ хүдэлмэри ябуулhые эдэ баримтанууд гэршэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Удаань үгэ абаhан Эрхирэгэй совхозой hаалишан **Т. Н. Цыбиктарова**, Хандагатайн леспромхозой директор **А. Д. Егоров**, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор **К. Д. Содномов**, Онохойн совхозой директор **Г. В. Пруидзе** коллективүүдэйнгээ түйлаhан амжалтанууд тухай тогтохо зуураа, районой партийна организациин тоосоото үедэ ябуулhан хүдэлмэри тушаа хэдэ хэдэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэhэн байна.

Онохойн модоной комбинадай парткомой секретарь **С. П. Кушнарев** партийна бүхы хүдэлмэрээ урид табиhан түсэбэй ёhoop ябуулнабди гэбэ. Тоосоото үе соо 24 хүн партиин гэшүүндэ абтаа. Тэдэнэр үйлэдбэриин шухала участогуудта эльгээгдэнэ. Түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ комбинадай хүтэлбэрилэгшэдшье, жиирэй хүдэлмэрилэгшэдшье адли харюусалгатай байхые оролдонобди. Цеховэ партийна организацинуудай секретарьнарай совет байгуулагданхай. Тэрэ совет ерэхэ неделидэ хэгдэхэ хүдэлмэриингөө түсэб баталдаг, олон шухала асуудалнууд соведэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Тус комбинадта залуу коммунистнуудай hуралсал эмхидхэгдэнхэй. Экономическа hуралсалда бүхыдөө 760 хүн хабаадуулагдаа.

Партиин райком хадаа предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай, парткомуудай заседанинууд ямараар үнгэрнэб, ямар асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэб, абаhан шиидхэбэринүүдынь яажа дүүргэгдэнэб гэжэ хиналта хэдэггүй гэжэ шүүмжэлбэ. Түрүү парткомуудай хүдэлмэриин дүршэлые бусадай дунда дэлгэрүүлхэ талаар мүртэй юумэн хэгдээгүй гэбэ.

Конференциин делегат, РСФСР-эй габьяата багша **Г. С. Степанова** мүнөө hургуулинуудай материально-техническэ үндэhэ hуури бэхижээ, hурагшад мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ хүрэмөөр бэлэдхэлтэй, политическэ, ажалай талаар хүмүүжүүлэгдэhэн байха ёhотой гэжэ хэлэбэ. hурагшадые hайнаар хүмүүжүүлхын тула ажалай болон амаралтын лагерьнууд, техническэ мэргэжэл олгодог училищинууд район дотор олоороо байгуулагдаха ёhотой байгаа гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолбо.

Тэрэшэлэн түмэр замай Горхоной узелай парткомой секретарь **Ю. М. Халтурин**, Загарайн районно Соведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таhагай начальник **К. М. Мордовской**, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Б. Г. Будаев**, Загарайн бройлерно фабрикын оператор **В. Е. Слепчанова** болон бусад мүн лэ үгэ хэлэжэ, ажал хэрэгээ hайжаруулха, дутагдалнуудаа усадхаха тушаа дурадхалнуудые оруулба.

Конференциин шэнээр hунгаhан партиин райкомой эмхидхэлэй пленум болоод, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар **Ю. Р. Дмитриев**, секретарьнараар **А. М. Алексеев**, **В. Б. Прокопьев** гэгшэд hунгагдаба.

Г. КЛОЧИХИН,
конференциин делегат,
С. ОЧИРОВ,
манай корр.

ТҮСЭБҮҮД БА БҮТЭЭЛНҮ

СИБИРИИН НҮҮРh ШЭНЭ ТЕХНОЛО

Түлишын бүри ашаг үрэтэй зүйлнүүдтэ—нефть ёрто нүүрhэн хорёод жэлэй туршада түриглэжэ бай хэ. Мүнөө болоходо энэ нүүрhэн элшэ хүсэнэй тал хэйн улам ургажа байгаа эрилтые хангаха хэрэг шухала үүргэ дүүргэдэг болоо. Манай орон нүүрhэн хадаа хожомоо хэрэглэгдэшэгүй зүйл гэж дэшье тоологдодоггүй байгаа. 1979 ондо СССР миллион тонно нүүрhэн абтаа hэн. Энэ хадаа бүхы дээрэ малтагдаhанай 20 үлүүтэй процентнь болоно. орон доторнай «нүүрhэнэн» томо хэмжээнэй хэд рамма бэелүүлэгдэнэ. Тэдэнэй эгээл ехэнүүдэй н —Зүүн Сибирьтэхи (Енисейн эхин багаар) нүүрh сын гол бааза—Канско-Ачинска түлишын-энерге комплекс (КАТЭК) байгуулга мүн болоно.

КАТЭК: ОРОН ДОТОРХИ ЭГЭЭЛ ХЯМДА НҮҮРhЭН

Канско-Ачинска нүүрhэнэй уурхай ойгоргүй баян. Тэрэнэй нөөсэнь (600 метр гүнзэгыдэ хүрэтэр) тухайлхада 600 миллиард тонно нүүрhэн болоно. Энэнь гол түлэб хүрибтэр нүүрhэн. Энээнэй 140 миллиард тоннынь нээмэл аргаар малтан абахада болохо юм. Даб дээрээ эндэ багашаг нүүрhэн абтана. Харин мэргэжэлтэдэй тоолоhоной ёhoop, hаяын сагта жэлдээ 500 миллион тонно, дам саашадаа 1 миллиард, тонно малтагдадаг болохо жэшээтэй. Бүри мүнөө КАТЭК-эй нүүрhэн орон дотороо эгээн хямда сэнтэй юм. Жэлдээ 50—60 миллион тонно малтаха бүтээсэтэй гүйсэд оньhожоруулагдамал уурхайнуудай ашаглагдажа эхилхэдэ, эндэхи нүүрhэн үнэ сэнгэйнгээ талаар газтаншье ана-мана «сохилдохо» шадалтай болохо.

Оршон байгаали индустриин Хүсэhэн хэрэглэмжые бэелүүлхэ гэhэндэл өөрөө оролдоо гээшэ ха. Газарай эгээл нюруугай хажуудахана шахуу хэбтэлэн нүүрhэнэй анхабтар томо үенүүд (50—100 метр зузаантай) тухайлхада 800 километртэ Транссибириин түмэр харгые зубшаад зурыhхай ха юм. Гэхэ зуура, ямарханшье hайн юумэндэ дутагдалнууд байдаг гэдэгтэл. КАТЭК-эй үнэгүй ба бэлэхэнээр абтаха нүүрhэн мүн лэ үсөөн бэшэ муу зүйлтэй байха юм. Тэрэнэй дулаасуулха арга шадабаринь тиимэшье ехэ бэшэ, тэрээн соо шииг ехэ (40 процент хүрэтэр), хатахадаа тэрэ бутардаг, тиигэжэ поршоог шэнги болошодог, тиигээд өөрөө шатажа болохо юм. Түмэр харгыгаар тэрэниие ямаршье аргаар шэрэхэдэ ашаг үрэгүй байдаг.

Тиимэhээ байра дээрэнь томо тепловой станцинуудые бариха гэжэ шиидхэгдээ hэн. 6,4 миллион киловатт хүсэтэй түрүүшынь станци түлэг дундаа баригдажа байнхай. Эдэ станцинууд зүүн зүгэй районуудай урган бодожо байгаа промышленна түбүүдые түлишөөр, элшэ хүсөөр хангахаhаа гадна, СССР-эй Европодохи хубиин элшэ хүсэнэй балансын тэгшүүрилые hуларуулха байна. Тиигэжэ постоянна тогой элшэ хүсэ (2200 кв) дамжуулдаг ехэ хүсэтэй нэмэлтэ утаhаар элшэ хүсэнэйнгөө зарим хубиие (70 миллиард киловатт-час хүрэтэр) ороной түб руу ябуулха болоно.

ШЭНЭ ТЕХНОЛОГИИН ҮЕ САГ

КАТЭК-эй программын үргэн ехэ дэлисэ хадаа, мэргэжэлтэдэй үмэнэ хэдэн олон орёо хүндэ асуудалнуудые табяа. Тэдэнэй шиидхэгдээгүй гол асуудалынь иимэ. Хүсэн түгэлдэр арбаад электростанцинуудай түйлай ехэ хэмжээнэй кислород бэедээ татан залгижа, айхабтар ехэ углекислэ газ ба үнэhэ хаяжа байхада оршон тойронхи байгаалитай болохо зүрилдөөе хайшан гээд зайлан гаралтай гээшэб? Нэгэдэхи замынь—заншалта болоhон технологиие нарижуулан hайжаруулха, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые hэльбэн шэнэлхэ гэхэ мэтэ, хоёрдохинь —нүүрhэ болбосоруулгын ташха ондоо шэнэ онол арга зохёон нэбтэрүүлхэ ябадал болоно.

Жэшээлхэдэ, КАТЭК-тэ МГД-генераторнуудые хэрэглэхэ тушаа турш хэгдэнэ. Эдэ гене соо нүүрhэнэй хүсэ шаталгын продукт газ шатаагдаха юм кислородтой нийлэ рэ хадаа углекисл лон хубилха байна лекислэ газ МГД- соо байхадаа электр хүсэ үгэхэ жэшээт «хэрэглэгдэhэн» эрдэмтэдэй бодомж ёhoop, химическэ р орохо зэргэтэй. Тэд дээрэ буйлуулагдаh жэ болгоhон хүрин байха болоно. Тэр бэе бэетэеэ ниил эсэстэ горитой угаартай газ дахина ложо, тэрэнэй зарим hөөргөө МГД-ген ородог, харин нүгөө элдэб янзын химич хэй эд абаха үндэhэ болоно үгэдэг юм.

Шэнэ технологи дээрээ үhа хэрэг тиихэлээрээ гол м бузарлаха ябадал даха болоно. Сэгн нэй ёhoop, гаргагда кислэ газай хэмжэ онол аргаар шатааха тростанцинуудай миил 10 процент бо на.

Нүгөөдэ арга хэдэ, онсо өөрсэ энергопромышленна сонуудые». комби барилга болоно. Эн болбосоруулха, элек шэ хүсэ үйлэдбэри ха, хэдэ хэдэн хими дуктнуудые бүтээ нэгэдүүлэгдэхэ зэрг скваgай Г. Кржиж нэрэмжэтэ энергети сгитудай эрдэмтэд бинадуудые байгуу намжа оруулhан үргэлжэ дээрэнь нологическа түргэ шанаржуулан буйл со арга метод тэд гуулаа hэн. Энэ а дэн ашаар хүрин металлургида хэрэ бэшэ, кокс, газ- шэнгэн түлишэ, промышленностьда дэхэ элдэб түүхэй болохо юм. Мүнөө дэлхэй дээрэхи шын промышленна технологическа баригдажа дүүрэх Тэрэ хадаа жэл мянган тонно ша бэшэ кокс, 120 м бометр газ, тухайл мянган тонно даб гадаг болохо. Энэ hаа үшөө котельн лэгдэхэ 50 мянган хуу түлишэ, 15 м но бензин болон тэй бусад олон продуктнуудые аба хо байна. Хүсэ ех дээ 25—50 милли нүүрhэнэй) энер гическа комбинад зохёогдожо байнха

Уридшалан тоо гаhанай ёhoop, энэ лэй эсэс хүрэтэр рэ абтадаг нүүрhэн 5—8 миллиард то тэрөө ехэ болохо Элшэ хүсэ үгэдэг б нүүдэй хүгжэжэ hаань, энергетичес миин hаяын саг нүүрhэнтэй холбо хын аргагүй: шата тамалнуудhаа абт хүсэнэй арбанайнь би шахуу имагта дэ байдаг ха юм.

Дмитрий БЕ
эрдэмэй

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тооно мэдээсэл

ЭЭЛЖЭЭТЭ ПОЛИТҮДЭР

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 оной) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиин материалнуудые хүн зондо тайлбарилан ойлгуулха хэрэг Гусиноозёрскын городской партийна организациин гол анхаралда табигданхай. hаяхан район дотор үнгэргэгдэhэн ээлжээтэ политүдэр энэл асуудалда зорюулагдаба.

Райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо А. Х. Антохонов, райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник С. Л. Полхонов гэгшэд «Бестужевский» совхозой, К. Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажалшадтай уулзажа, элидхэл хэhэн, олон тоото асуудалнуудтань харюусаhан байна. Тиихэдэ «Гусиноозёрская» шахтын начальник С. В. Тумуров, КПСС-эй горкомой парткабинедые даагша Д. П. Танганов болон бусад баhал hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ.

Тэрэшэлэн энэ үдэр СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. Н. Цыденов, Гусиноозёрск городой ажалшадтай уулзажа, сессиин хүдэлмэри, харагаhан, үзэhэн тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

Н. НАМСАРАЕВ.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ hУРАЛСАЛ

КПСС-эй Түнхэнэй райком партийна-ажахын эдэбхитэдэй ээлжээтэ hуралсал үнгэргэбэ. «Коммунис парти—манай үе сагай ухаан бодол, нэрэ хүндэ ба гүн hэшхэл» гэhэн темээр партиин райкомой секретарь Э. З. Васильева элидхэл хээ. Тиихэдэ КПСС-эй райкомой секретарь А. П. Цымбалюк «Ажахые эрхилэлгые саашадань нарижуулан hайжаруулха ба партийна болон гүрэнэй зурганууддай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой хэр бэелүүлэгдэжэ байhан тухай хөөрэжэ үгөө.

Партийна-ажахын эдэбхитэдэй hургуулиин түсэбүүд тухай партиин райкомой пропаганда болон агитациин таhагые даагша В. А. Степанов тогтоhон байна.

hуралсалай түгэсхэлдэ эндэ сугларагшад КПСС-эй обкомой лектор Ю. П. Болдоновой уласхоорондын байдалаар уншаhан лекци ехэ hонирхон шагнаба.

В. ТУЛАЕВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

БЭРХЭ ЖОЛООШОН

Хоймор нютагай хүн зон ехэ багагүй Алексей Петрович Сороковиковые hайн танидаг, хүндэлдэг юм. Энэ нэрэ хүндэеэ тэрэ габшагай ажалаараа олоо бшуу. Юрэдөөл, Алексей Петрович тухай муу үгэ хэлэхыень огто дуулахагүйт.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай эхилхэдэ арба гаража ябаhан Алёша хүбүүн дайнда ошоhон эрэшүүлэйнгээ орондо ажаллаха баатай болоо hэн. Тиигэжэ эгээн түрүүн прицепщигээр хүдэлжэ, хуби заяагаа оньhон техникэтэй түрүүшынхеэ холбоо бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо мүнөө болотор Алексей Петрович «түмэр агтые» жолоодожол ябаhаар.

Хара багаhаа хойшо түмэр түдэгэтэй носолдожо, техникэдэ үнэн зүрхэнhөө дурлаhан хүбүүн Түнхэнэй МТС-тэ нээгдэhэн трактористнуудай курсда hурахадаа оготошье ядалдаагүй. Эндэ бүри ехэ юумэ тэрэ мэдэхэ болоhон, мэргэжэл шадабаряа нилээд дээшэлүүлhэн байна. Курсаяа амжалтатай дүүргээд, түрэл нютагаа бусажа ерэхэдэнь, тэрэниие хуушан, hалашаhан ХТЗ-7 тракторта hуулгаа бэлэй. Тиихэдэ тракторшье үсөөн hэн ааб даа. Теэд Сороковиков энээндэ голхороогүй, тэрэнээ дары заhабарилжа, хүл дээрэнь гаргаhан байгаа.

Ажалша бэрхэ, техникэ hайн мэдэхэ байhыень харадда абажа, колхозой правлени тэрэниие механизаторай hургуулида эльгээгээ hэн. Тиигэжэ табяад онуудай үеэр ямаршье трактор, комбайн жолоодохо үнэмшэлгэтэй болоод, түрэл колхозойнгоо хүгжэн hалбарха хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулжа эхилhэн байна. Тэрэнэй амжалтата ажалые олон тоото Хүндэлэлэй грамотанууд гэршэлнэ.

Жараад онуудай эхин. Нэгэтэ колхозой түрүүлэгшэ Алексей Петровичые дуудажа, иигэжэ хэлээ hэн.

—Зай, Алексей, шимнай шофер болохо болсолши даа. Механизаторнууд манда олон. Теэд жолоошод дутална. Энээниие hайн мэдэнэ бэзээш. Юрэдөөл, туршаад үзэлши.

Алексей Сороковиков арсаагүй. Өөрөөшье үнихэнэй автомашинын жолоо барихые шэбшэжэ ябадаг байгаа. Тиигэжэ энэ hаналайнгаа хүсэлдэхэ болоhондонь ехэтэ баярлаhан, баясаhан ааб даа. Тэрэ гэhэн сагhаа хойшо 17 жэл үнгэршэбэ. Алексей Петрович hү шэрэдэг машинада хүдэлнэ.

Энэ машинада хүдэлхэ ехэ харюусалгатай. Юуб гэхэдэ, илангаяа зунай сагта hүнэй шанар жолоошоhoo дулдыдаха байна. Саг соонь, хожомдуулан, удаарууланггүй hүеэ тушааха гээшэ шухала. Тиимэл хаданъ энэ хүдэлмэридэ Сороковиковые табяа бшуу. Сагаан-Нуурай hаалиин фермын тушааhан hүнэй сэнхинь нэгэдэхи сортоор абтадаг юм. Эндэ жолоошон Алексей Петрович Сороковиковой хубита ехэ.

Мүнөө «Восточные Саяны» колхозой түрүү жолоошон, коммунист А. П. Сороковиков түрэл партиингаа XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаад, амжалтатай бэелүүлжэ байнхай. Тэрэ арбадахи табан жэлэй hүүлшын жэлдэ 350 килограмм түлишэ болон тоhодолгын материал, 100 түхэригэй запас часть алмахаар хараалаhанхай юм.

Б. БИРБАЕВ.

Арадайнь ажахын гол hалбаринууд үнгэтэ металлнуудые малтан абалга, атомна энергетикэ, мүн чукчануудай эртэ урда сагhаа хойшо эрхилдэг байhан оро үсхэбэрилгэ, загаhа барилга болон агнуури болоно.

Чукоткын газар дайда дээрэ Анадырь, Певек, Провиденния, Билибино—мүнөө үеын хото городууд, хүдэлмэришэдэй поселогууд урган бодоо. Хизаарай хүн зоной ажаhуудаг тосхон бүхэн электрын элшэ хүсөөр хангагдадаг.

Чукотско автономито округ ажахын болон соёлой байгуулалтада туйлаhан амжалтануудайнгаа түлөө Ажалан Улаан Тугай болон Арадуудай Хани барисаанай орденуудаар шагнагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чукоткодохи Певек портдо эрхимээр ажаллажа байhан докер-механизаторнуудай С. М. Свиридовэй бригадын гэшүүд. ТАСС-ай фотохронико.

Совет орон дотор

АВИАТОРНУУД ТУhАЛНА

ЭРХҮҮ. «Востоксибэлектросетьстрой» трестын ЛЭП-220-ной барилгашад Хойто-Муяын шэлэнүүдые гаталба. Далайн нюрууhаа хоёр мянга гаран метр үндэр газарта булад аранганууд тодхогдобо. Линиин эхэнхи хубида шэжэм утаhан татагдаа.

БАМ-ай эгээл дүй дүршэлтэй хабсаргагшадай нэгэн Л. Головкын толгойлдог коллектив энэ участогта бүхы хүдэлмэри хэнэ. Гражданска авиациин Зүүн Сибириин управлениин лётчигууд барилгашадта ехэ туhа хүргэнэ. Түмэр зам дээрээ эгээл түрүүлэн А. Головкын участок вертолёдой туhаламжаар шэжэм утаhа татаhан байна. Арадай ажахыда авиаци хэрэглэхэ талаар бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын институдай мэргэжэлтэд энэ арга зохёоhон байгаа.

Тусхай түхеэрэлгын туhаламжаар вертолёт утаhатай катушка тодожо абаад, тэрэниие hубидаг байна. Тиигэжэ утаhан хэдэн дахин түргөөр татагдана, хүдэлмэриин шанар дээшэлнэ. Энэ аргые үндэр газарта хэрэглэхэдэ, илангаяа ашаа үрэтэй.

ХУРДАДХАГДАhАН ГРАФИГААР

МАЖЕЙКЯЙ (Литвагай ССР). Эндэхи нефть болбосоруулгын заводой гол түхеэрэлгын hуурида түрүүшын кубометр бетон адхагдаба. Предприятиин хоёрдохи ээлжээнэй барилга болзорhoo урид эхилээ.

Түрүүшын ээлжээнэй барилгые болзорhoонь урид дүүргэлгэ хүдэлмэриин графигые хурдадхалгада туhалаа бшуу. Ашаглагшад мазут, дизелиин түлишэ ба hайн шанартай бензин үйлэдбэрилэн гаргаха түхеэрэлгэнүүдые тон богони болзорто проектээр хараалагдаhан хүсэндэнь хүргэhэн байна. Серэ, шэнгэн газ үйлэдбэрилхэ шэнэ линиие ашаглалгада оруулха хүдэлмэри графигай ёhoop бэелүүлэгдэнэ. Эдэ үйлэдбэри жэлэй эсэс тээшэ ашаглалгада оруулагдаха юм.

Мажейкскэ завод СССР-эй баруун-хойто районуудые түлишөөр хангалгые нилээд hайжаруулха зэргэтэй.

МЯХАНАЙ ФЕРМЭНҮҮДЭЙ АМЖАЛТА

ЧУГУЕВ. (Харьковска область). Агуусхэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоз-комбинадай оператор, СССР-эй 1980 оной Гүрэнэй шангай лауреат М. Сердюк Украина доторoo эгээл эрхим дүн түйлаба. Тэрэ табан жэлэй эхинhээ хойшо хори мянган гахай шахан таргалуулаа. Ажалаа түрүү аргаар эмхидхэдэг байhанай ашаар 1982 оной тоосоогоор хүдэлжэ байнхай. Тэрэнэй дурадхалаар гахайнуудай хойноhоо харууhалха, шахан таргалуулха цехүүд ажахын тоосооной бригаданuудта хүсэд даалгагдаа юм. 108 мянган толгой гахайтай энэ ехэ фермэ дээрэ ажалладаг хүдэлмэришэдhөө гадна, мүн тэжээл бэлдэдэг, техникэ заhабарилдаг хүнүүд тэдэнэй бүридэлдэ ородог. Хүн бүхэнэй ажалда хабаадаhанайнь зэргээр салин хүлhэн тоологдодог. Иимэ бригаданuудай нэгые толгойлдог. М. Сердюк, тэрэнэй нүхэд олон техникэ хангадаг болоо. Областиин тусхай шэглэлтэй ажахынуудта ерходоо, тэдэнэр зургаа дахин олон гахай шахан таргалуулна, зуугаад оньhон түхеэрэлгэ ажалдаа хэрэглэнэ. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн тус совхоз-комбинадай малшад нэгэ центнер мяханай өөрынь үнэ сэнгые 71 түхэригэй болгоhон байна.

Область дотороо гахайн ба малан мяханай хахадhaa ехые үйлэдбэрилдэг тусхай шэглэлтэй томо ехэ фермэнүүдтэ бригадна арга нэбтэрүүлэгдэжэ дүүрэхээ байна.

ХҮГЖЭМЭЙ hАЙНДЭР

СТОЛБЦЫ (Минскэ область). Хүдөөгэй соёлой ордонууд болон клубууд эндэ эхилhэн «Белоруссиин хүгжэмтэ намар» гэhэн бүхэсоюзна фестивалиин гол аудитори болобо.

Харалгын түрүүшын үдэр Столбцовско районой «Победа» колхозой БССР-эй И. Жинович рэмжэтэ арадай коллективтэй уулза падай арадай габьяа рой артистнууд Б районой ажахынуу церт-наада харуул Латвиин ССР-эй гэжэ ансамбль Гомел ластёор гастрольдо

hайндэрэй үедэ Б сиин олохон тоо зон алдар суута арадай хоорой ба М «Флуераш» гэжэ хүгжэмтэ оркестрэ ватай танилсаха, гүрэнэй хатарай ба ородой «Лель» струментально - хор ческа ансамблиин нуудай согтой дор наада хараха юм. камерна хоорой ду Киргизэй ССР-эй К вой нэрэмжэтэ ар кестрэй хүгжэмшэд ры» ба «Золника» радна ансамблын харуулха байна.

„ГЭР БАЙРА ТУХАЙ ССР СОЮЗАЙ БОЛОН СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ ХУУЛИИН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ ТУХАЙ“ ПРОЕКТ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭБДИ

ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ ҺАЙШААНА

Манай орон дотор арад ...ж аша туһада хабаатай ...н түрын удха шанарган ...ументнүүдэй үргэн ниитын дунда зүбшэн хэлсэгдэжэ заншалта болонхой. Хуулита актнуудай ...нүүд предприяти ба эмхи зургаануудай ажалай коллективүүдэй суглаа(нууд) дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ хүнилгагдадаг, нэмэлтэ оруулагдадаг, һайшаагдадаг. «Гэр байра тухай ССР-эй болон союзна республиканудай Хуулиин үндэһэ һууриин» проект 1980 (оной) ... һарада хэблэлдэ гараһан юм. Тэрэ гэһээр арадай депутадуудай Улаан-(Үдын) городской Советэй ...комой гэр байрын талаар управлениин бүхы коллективүүдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Городой гэр байрын управлениин ...йдай ба 1-дэхи, 3-дахи домоуправленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд дээрэ Буряадай АССР-эй прокурор ахамад туһалагша ... Ивановна Дрончева Хуулиин Үндэһэ һууриин проекттэй танилсуулаа. 2-дохи, 7-дохи, 8-дахи домоуправленинүүдтэ профсоюзай организацин месткомуудай түрүүлэгшэнэр Т. И. Андреева, Г. Ф. Котова, Л. Л. Коротун гэгшэд энэ асуудалаар үгэ хэлээ. Бэшэ организацинуудта ахамад инженернүүдынь ба хүтэлбэрилэгшэдынь «Гэр байра тухай СССР-эй болон союзна республиканудай Хуулиин үндэһэ һууриин» проекттэй танилсуулаа. Элидхэлшэд энээндэ тон харюусалгатайгаар хандажа, проект соо хэлэгдэһэн баримтануудые сугларагшадта ойлгуулба. Л. И. Дрончева гэр байра хубаадаг гурим тухай, гэр байрын алобанай органуудай эрхэнүүд ба уялганууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Мүн баһа ажалай ветерануудта ба дайнай инвалидуудта хабаатай хүнгэлэлтэнүүд тухай тэрэ тогтоо.

Үгэ хэлэгшэд шухала олон асуудалнуудта анхаралаа хандуулба. Жэшээлхэдэ, 1-дэхи домоуправлениин ахамад инженер Т. И. Андреева гэр байрынгаа түлөэрине түлэдэггүй зон тухай, энэ талаар абтаха хэмжээнүүд тухай хэлээ бэлэн. Байрын түлөө түлбэри хадаа эдэ органуудай шухала асуудал болоно. Юундэб гэхэдэ, энэл мүнгэнһөө коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэд салингаа абана, байрын гэрнүүдые заһабарилуулна, барилгын материалнуудые худалдажа абана, ажахын предприятинуудтай, барилгын эмхи зургаануудтай тоосоо хэнэ. Байрын түлбэри саг соогоо, һара бүхэндэ хойто һарынь арбан хоногһоо хойшолуулангүйгөөр оруулагдаха зэргэтэй гэжэ хэлэгдэнэ. Теэд энэ болзор гэр байрые даадаг органуудай эрилтэдэ харюусанагүй, юундэб гэхэдэ тэдэ хүдэлмэришэд ба алба хаагшадта салингыень һарын эхиндэ үгэхэ гэхэдээ мүнгэгүйдэнэ. «Гэр байра тухай ССР Союзай болон союзна республиканудай Хуулиин үндэһэ һууриин» проектын 30-дахи статья соо **«гүрэнэй болон ниитын гэр байрын фондын гэрнүүдтэхи байрада байһанай түлөө түлөөһэнэй хэмжээн (квартирна түлөөһэн) СССР-эй Министрнүүдэй Советээр тогтоогдодог»** гэжэ хэлэгдэнэ. **Энэ түлөөһые һара бүхэнэй 20—25-һаа хойшолуулангүй түлөө һаань, гэр байрые даажа байһан органуудта шухала туһатай** гэжэ би нэмэхые дурадханаб. Юундэб гэхэдэ, тэдэ өөһэдынгоо хүдэлмэрилэгшэдтэ салингыень саг соонь үгэжэ шадаха болохо, байрануудта заһабари хүүлэһэн организацинуудтай тоосожо шадаха.

Нэгэ зариман байрынгаа түлбэрине һара, жэлээр хойшолуулжа, ехэ болоторнь суглуулжархина. Тиихэдэнь домоуправленинүүд тэдэнэй хэрэгыень нотариальна органуудта үгэхэһөө бэшэ ямаршье хэмжээ абаха аргагүй. Энэ гурим муу бэшэшье һаа, ехэ унжагай, удаан саг хэрэгтэй. Байрын түлбэри түргэн суглуулхын түлөө түлбэриеэ түлөөгүй зонуудай хэрэгые нүхэдэй сүүдтэ үгэхэ гэжэ гэр байрын органуудай олонхи хүдэлмэрилэгшэд дурадхана. Тиихэдээ тэдэ зоной хүдэлдэг газарай администраци нүхэдэй сүүдэй шиидхэбэрине дары дүүргэхэ зэргэтэй. Тэндэ заагдаһан мүнгыень салингһаань нэгэ доро даража абаха аргатай. Хэрбээ салингайнь хүрөөгүй һаа, тэрэ хүн үритэй үлэхэ. Тиихэдээ ажалаа орхижо, ондоо тээшээ ошохо аргагүй болохо. РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1980 оной январиин 15-най Указай ёһоор, ажалһаа гарахаяа һанаһан хүн мэдүүлгэ оэшэһэнэй һүүлээр һара боложо гараха эрхэтэй. Харин тэрэ болотор бүхы үринь дарагдаха болоно. Хэн нигэжэ байрынгаа түлбэрине унжагайруулнаб гэхэдэ, архиншад, ажалһаа хулжагшад. Тэрэ архи ууха мүнгэ олоно, харин байрынгаа түлбэри түлэжэ шаданагүй. Иимэ хүнүүдые хатуугаар шүүмжэлхэ хэрэгтэй.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1977 оной мартын 11-нэй Указаар баталагдаһан нүхэдэй сүүдүүд тухай Дүримэй 16-дахи статьягай ёһоор нүхэдэй сүүд 50 түхэриг хүрэтэр штраф ашаха эрхэтэй. Байрын түлбэрине 100—200 түхэриг хүрэтэр түлөөгүй зоной хэрэгые даалгаха эрхэ тэдэндэ олгоходо яахаб гэжэ зүбшэгшэд дурадхана.

Энэ Хуулиин үндэһэ һууриин ёһоор нэгэ таһалга гэр айл болоһон зонһоо бэшэ зон хамта байха ёһогүй гэжэ тодорхойлһониинь һайшаалтай.

Мүнөө үедэ тусхай пургуулитай эрдэмтэдэ 20 дүрбэлжэн метр хэмжээнэй талмаие нэмэгдэжэ үгтэнэ. Үгэ һамган хоерой хоюулан эрдэмтэн һаань, мүнөө хоюуландань үгтэнэ. Теэд иимэ ехэ гэр тэдэндэ бодото дээрээ хэрэгтэй гү гэһэн асуудал гарана. Энээниие дахин хаража үзөө һаа, яахаб гэжэ дурадхагдана.

Арадай депутадуудай городской ба районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай үгэһэн ордер хадаа гүрэнэй байра абаха документ болоно гэжэ энэ Хуулиин үндэһэ һууриин проект тэмдэглэнэ.

Мүнөө байһан хуулиин (РСФСР-эй гражданска кодексын 296-дахи статья) ёһоор эрхэтэдтэ ордер үгтэдэгшье байгаа, үгтэнэшье. Гэбэшье, шалгалтын дүнгөөр нютагай Советүүдэй гүрэнэй мэдэлэй гэрнүүдтэ хэдэн олон жэлдэ һуунай зонууд ордергүй нуужа байна. Хүсэндөө байһан хуулиин ёһоор тэдэндэ бэшэ гэр үгэнгүй тэндэһээнь сүүдээр гаргаха зэргэтэй, харин шэнэ Хуулиин үндэһэн һууриин проектээр бороын зол дура зоргоор байра эзэлжэ оройһон зониие гаргаха. Мүн баһа ниитын зөөриие эмдэдэг, хамта байһан зондоо саг үргэлжэ һаалта үзүүлдэг зониие гаргаха гэжэ хэлэгдэнэ. Тиихэдэ эрхэтэн бүхэн байһан гэр байраяа нариин нягтаар барижа байха зэргэтэй гээд 48-дахи статья дотор хэлэгдэнэ, харин эдэ бүгэдые сахяагүй зон хуулиин ёһоор хэһээгдэхэ зэргэтэй гэжэ 52-дохи статья заана. Энэ тон зүб. Хэрэгтэй газартань хуули хэрэглэхэ шухала.

Ф. МАЖАРОВ,
Улаан-Үдын горжилуправлениин юрист.

«Яруунадамнай ямар байнаб?» гэһэн статья зүбшэн хэлсэнэбди

ҮНДЭҺЭН ХЭЛЭЕЭ БҮ МАРТАЯ

«Буряад үнэн» газетымнай ... дээрэ һургуули... буряад хэлэ зааха ... «Яруунада ямараар ябанаб» гэһэн Д. Ошоро... статьягаар эхилһэн хөө... тон үргэн дэлисэ... Энэ гайхалгүй, ... буряад хэлэнэй ... асуудал гээшэ ... һургуулиинхидай, ... хэрэг бэшэ, энэ... бүхы буряад үндэһэ(тэнэй) хэрэг шуу. Энэ зүб... гансахан баг... бэшэ, хэлэ, бэшэгэй ... уран зохёолшо... соёлой ажалшадай ха... ехэ һайн, ... түрэлхи хэлэн ... гансахан мэргэ... бэшэ, юрэдөө бү... бүхэнэй һанаха, һар... омогорхол... ...хэ ха юм. Тиимэһээл ... багшанар эхынгээ һүн... ухибүүдэй һура... түрэлхи буряад хэлэ... гүй гэжэ һанаагаа ... һургуулида түрэлхи ... заагаа һаам... ямар һургуули... багшанар энэ талаар ... оршон бай... үльгэр жэшээ ха... бүхы респуб... зүбшэн хэл...

...театрай хүдэлмэри... зүбшэн хэлсэгдэжэ бай... асуудалые үзэл сур... түрын шухала ... хэрэг гээшэ гэжэ па... Буряадаймнай Хоца ... нэрэмжэтэ ака... драмын театр арад ... хүмүүжүүлхэ хэрэгээ ... буряад хэлэн дээ... хадаа омогор... театрнай ерээ!» ... үдөө буряад нютаг... хашхаралдаха абяа шагнахата, зосоомнай аятай байдаг. «Театрнай»— зүб даа, үндэһэн арадай соёл мэргэжэлые байгуулха, нэбтэрүүлхэ талаар манай театрай үүргэ ехэ байгаа. Табяад жэлэймнай театральна түүхэ баян даа, олон үеын хүнүүдэй һайн һайхан сэдьхэл мэдэрэл хүмүүжүүлэгдэһэн байна гэхэдэ алдуу болохогүй. Буряадаймнай драматургнуудай зүжэгүүд, оросой болон совет классика, монгол аха дүүнэрэймнай драматическа зохёолнуудай дээжэ буряад хэлэн дээрэ зоной үзэмжэдэ табигдана гээшэ.

Манай ажал хүдэлмэридэ хэлэнэй талаар шиидхэхэ асуудалнууд гарадаг гү? Гол түлэб үндэһэн хэлэн дээрээ яһалал ажаллажа байдагшье һаа, хэлэнэйнгээ баялигые театр харагшадтаа өө мөөгүйгөөр дамжуулжа шадана гээшэ гүбди гэжэ ондо нэгэнтэ бэшэ хөөрэлдэдэгбди. Һүүлэй жэлнүүдтэ хэлэ амандаа бэрхэ яһалал олон залуушуул тусхай һургуули дүүргэжэ, театрта ерээ. Манай артистнууд буряад хэлээ ульгам болгохо гэжэ «Буряад үнэн» газетээ, «Байгал» журналаа, буряад номуудаа уншаал юм бэзэ, тэрээнгүйгөөр хэлэн мохоо болохо байна бшуу. Теэд зарим артистнуудай түрэл хэлээ бүри һайнаар шудалха гэжэ оролдогогүй, режиссёрнууд заримдаа буряад зүжэг табихадаа, ородоор тайлбарилжа гү, али ажаглалта хэжэ байха юм. Би энээниие буруу гэжэ һанагшаб. Буряад театрай зүжэгшэд нмагтал үндэһэн хэлэн дээрээ хөөрэлдэхэ зэргэтэй.

Тиихэдэ баһа нэгэ асуудал дээрэ тогтохо гээ һэм. Зүжэгтэ наадахадаа хэлэхэ үгэеэ артистнууд сээжэлдэдэг ха юм даа. Харин радиогоор уншаха болоходоо , олонхи артистнууд рассказ гү, али шүлэг зохёолнуудые абаһаар уншажа шадангүй, торожо ээрэжэ байхыень нэгэнтэ бэшэ хараһан байнаб. Манай театрайхид хэлээ ульгам хурса болгохын тулада үдэр бүри буряад газетэ, журнал, ном һудар уншажа байха ёһотой. Мохоо модохир хэлэтэй зүжэгшэнэй сценэ дээрэ дуугаржа ядажа байхые, һарюу буруу үгэ хэлэхые хараха, дуулахада, сааһаа аягүй бшуу.

Нэгэ иимэ ажаглалта байна. Һүүлэй үедэ газетэ, номууд дээрэ, радиогоор буряад үгэнүүдэй бии байтар, ондоо хэлэнэй үгэнүүд олоор хэрэглэгдэдэг боложо эхилэнхэй.

Үйлсөөр ябахада, эмхи зургаан болон үйлэдбэриин газарнуудай гаршагые ород, буряадаар яһала зүбөөр, гоёоршье бэшэпэн байна, теэд гүдамжануудайнгаа нэрые, хоёр хэлэн дээрэ бэшэхэ байгаалди даа. Хэрбээ хүдөө нютагуудта жэнхэни буряад хэлэн дээрээ элидхэл, лекцинүүдые олоор уншадаг болоо һаамнай, буряад хэлэмнай улам эршэтэйгээр хүгжэхэ пэн ха гэжэ һанагдана.

Буряад хэлэндээ гамтайгаар хандаха, тэрэнэйнгээ дундаршагүй баялигые бүрин дүүрэнээр ашаглаха гээшэ хүн бүхэнэймнай нангин уялга мүн болоно.

Ц. БАЛБАРОВ,
Буряадай гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ академическэ театрай директор, РСФСР-эй соёлой габьяата ажал ябуулагша.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Коммунист хүн гээшэ хододоо түрүү зэргэдэ ябажа, бүхы ажал хэрэгүүдээрээ, ажабайдалаараа бусадта һайн һайхан жэшээ харуулха уялгатай бшуу. Тэдэнэр лэ үйлэдбэриин гол участогууд дээрэ ажаллажа, бэшэнээ үндэр бүтээсэтэ ажалда элсүүлхэ, шэнэ амжалтанууд тээшэ дахуулан ябаха хүсэн ха юм.

Санагын совхоздо иимэ хүнүүд олон. Тэдэнэр совхозойнгоо гол һалбари болохо мал ажалда хүдэлжэ, һайшаама үрэ дүнгүүдые түйлана. Жэшээлхэдэ, сомоной советэй депутат, партиин гэшүүн Антонида Бандеевна Бандеева жэлһээ жэлдэ харууһалжа байһан малаа һайнаар таргалуулжа, нэмэлтэ шэгнүүр ехээр абадаг. Энэ зундаа малаа холын, һайн ногоотой бэлшээридэ гаргажа адуулһанай ашаар толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ мянган граммаар нэмээжэ, бүхыдөө 104,6 килограмм нэмэлтэ шэгнүүр абаа. Тиихэдэ мүн лэ сомоной советэй депутат, коммунист Будажап Цыреновна Будаева түрүү нүхэрһөө холо гээгдээгүй.

Мяханай фермэнүүдэй коллективүүдэй дунда коммунист Дмитрий Гомбосонович Бадмаевай даадаг фермынхид һайн дүн түйлана. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, үнэн зүрхэнһөө оролдожо хүдэлдэг коммунистнуудые бултыень тоолохын аргагүй.

Мүнөө эдэ коммунистнууд совхозойнгоо бүхы хүдэлмэришэдтэй хамта түрэл партиингаа ээлжээтэ съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө эршэтэй һайнаар ажаллажа байна.

Г. ОЧИРОВ.
Захааминай район.

Үндэр наһатайшуул

Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой Хуурай һубагай отделенидэ ородог һалбантан гэжэ тосхондо үнинэй пенсионернүүд Иннокентий Петрович ба Мария Егоровна Пантелеевтэн ажаһуудаг. Эдэ хоёр үндэр наһатай болоошье һаа, хамтын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг. Иннокентий Петрович үбэлэй сагта колхоздоо аса, тармуур хэдэг, шарга, тэргэ заһадаг. Зундаа үбһэнэй звенодо хүдэлнэ.

Энэ зун Иннокентий Петрович һургуулиин үхибүүдһээ, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдһээ болон студентнэрһээ бүридэһэн звенодо хүдэлжэ гараа. Тус звено 1100 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабаритай аад, 1.400 центнер һүрилжэ, колхоздоо тушаагаа.

Иннокентий Петровичой һамган Мария Егоровна зунай сагта үбһэшэдэй тогоошоноор ажаллаа. Өөһэдынгөө огород соо ургуулһан овощ, хартаабха абаашажа байгаад, амтатай хоол бэлдэжэ, хүнүүдые баярлуулдаг пэн. Үбэлдөө Мария Егоровна баһал миин һуудаггүй. Юуб гэхэдэ тэдэнэй гэрһээ холо бэшэ Шандагатын болдог гэжэ туф ехэтэй хада бии юм. Тэрэ үнэтэ барилгын материал районой бүхы ажахы, барилгын организацинууд эндэһээ зөөдэг. Мария Егоровна тэрэ карьер дээрэ хүдэлдэг хүнүүдтэ, туфта ерэһэн шофер, трактористнарта хоол бэлдэдэг, үһа халаадаг.

Иннокентий Петрович Мария Егоровна хоёр буряад оньһон хошоо үгэнүүдые, хурим түрын юрөөл шадамар бэрхээр хөөрэхэһөө гадна, буряад дуунуудые уран гоёор гүйсэдхэдэг юм.

Б. БИРБАЕВ.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ПНР-эй СЕЙМЭЙ СЕССИИН ТОГТООЛ

ВАРШАВА. ПНР-эй сеймэй эндэ болоһон сесси ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэдтэй баталһан хэлсээнүүдэй дүүргэлтэ тухай ПНР-эй правительствын мэдээсэлые анхаралда абаха гэжэ тогтоогоо. Эдэ хэлсээнүүдые бэелүүлхын тула правительствын эрхилһэн ябуулгануудые дэмжэжэ байпанаа сейм элирхэйлбэ.

Экономикын ба социальна асуудалнуудаар тодорхой хэмжээ абаха шухала гэжэ тогтоол дотор заагдана. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта түгшүүрилтэ байдалай ба тэнсүүрээ алдаһан ушарай улам һүжэрһэндэ һанаата боложо байпанаа сейм элирхэйлнэ. Үйлэдбэриин ашаг үрэтэй тодорхой холбоогүйгөөр салин хүлпэ нэмээлгэ тиимэ байдалай тохёолдоһон шалтагаануудай нэгэн болоно гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Экономическа бэрхэшээлэй ехэ дэлисэ, хэмжээтэй болоһые, иимэ оршон байдалһаа уламжалан правительствын зүгһөө түргэн ба ашаг үрэтэй ябуулгануудай хэгдэхэ шухала байһые, үнэн сэхээр ажаллажа, олониитын дэмжэлгэ түйлаха ёһотой байһанаа бүрин ойлгохо зэргэтэйбди.

Бэрхэшээлэй хойшолонгуудые усадхан зайсуулха бодото арга боломжонуудай бии байпан тухайда сейм тусхайлан тэмдэглэбэ. Польшо байгаалиин ехэ баялигуудтай, эндэхи арад зон һүүлэй 36 жэлэй туршада технико-экономическа асари ехэ хүсэ бии болгоһон байна. Саашадаа бодото тодорхой ябуулгануудые хэхыень, мүн мүнөөнэй бэрхэшээлнүүдһээ гараха арга боломжо хангахаар, удаан болзортой программа хараалхыень правительстваһаа сейм хүлеэнэ.

Социально - экономическа байдал тогтууритан болгохо, ажалай таарамжатай эршэ дэлисэ, ниитын журам хангаха зорилготой правительствын ба олониитын үүсхэлнүүдые эдэбхитэйгээр дэмжэхыень бүхы эрхэтэдые, Арадай нэгэдэлэй фронтын зүгһөө ябуулга хэдэг политическэ ба ниитын хүсэнүүдые, бүхы профессиональна союзуудые сейм уряална. Мүнөөнэй оршон байдалда забастовко соносхобол, тон ехэ гарза хохидолтой байха, ниитын талаар абажа харабал, асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хэрэглэжэ болохоор бэшэ арга болохо гэжэ сейм онсолон тэмдэглэнэ.

Социалис гүрэнэй аша туһа ба эрхэнүүдые үндэһэ болгохыень бүхы зониие сейм уряална. Общественэ ба гүрэнэй демократическа гол ёһонуудые бодото дээрэнь нэбтэрүүлэн бэелүүлһэнэй үндэһөөр лэ, хамтын оролдолго гаргажа, ажахыгаа пайнаар эрхилээд, үнэн сэхээр ажаллабал, мүнөөнэй бэрхэшээлнүүдые зайсуулжа шадахабди. Салин хүлһэ дээшэлүүлгын талаар саашадаа шэнэ эрилтэнүүдые, зүйтэйшье социальна эрилтэнүүдыешье захагүй табибал, мүнөөнэй ушар байдалта хэрэгые муудхааха, арад зоной ажабайдалай хэм хэмжээндэ муугаар нүлөөлхэ, бэрхэшээлнүүдһээ гаралгые хойшо татаха байна.

Поляк арад, хүдэлмэришэн анги, таряашад ба интеллигенци, бүхы ажалшад, һүзэгтэй ба һүзэггүй хүнүүд патриотизмаа, болбосоролтой, ушар ёһо мэдэхэ байһанаа элирхэйлэн харуулха, Польшодо тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые зайсуулхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ гээд этигэдэгээ сейм элирхэйлнэ.

ФРАНЦИИН КОММУНИСТНУУДАЙ ПРОГРАММА

ПАРИЖ. Арба гаран жэлэй туршада үргэлжэлһэн түбэгтэй, гүнзэгы кризис Францине тамалжа байнхай. Ажалгүйдэлгэ, юумэнэй үнэ сэнгүүдэй хүндэрэлгэ, эрхэнүүд ба демократическа сүлөөнүүдые хапалга, гадаадын капиталһаа ехээр дулдыдадаг болоһон байдал, тэрэнэй бусад хоншолонгууд ороной, түбхын түрүүн ажалшадан байдалда хүшэр бэрхэшээл гасалангуудые ушаруулна,— гэжэ Франциин Компартиин Генеральна секретарь Жорж Марше пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. 1981 ондо президентээр һунгагдаха кандидадуудай нэгэн болгогдожо ФКП-гэй зүгһөө дэбжүүлэгдээд байхадаа, Ж. Марше Франциин коммунистнуудай һунгалтын урда тээхи программа болохо, «Кризис усадхахын хубилалтануудые хэхын түлөө тэмсэлэй түсэб» тунхаглаба. Франциин үмэнэхи экономическа, политическэ, социальна ба соёлой асуудалнуудые шиидхэхэ 131 дурадхал тэрэ документ доторнь бии.

Франциин коммунистнууд 80-аад онуудта иимэ гол зорилгонуудые шиидхэхээр: бүгэдые ажалаар хангаха, үлэмжэ эрхэтэй үсөөрхидэй ба ажалша олонхиин хоорондын тэгшэ эрхэгүй байдал усадхаха, французуудта хубиин сүлөө ба тэгшэ эрхэ лаб олгохо, общественэ ажабайдалда адли тэгшэ эрхэтэйгээр хабаадаха арга боломжо залуушуулда, ажалшадай үхибүүдтэ олгохоор хараална гэжэ Ж. Марше мэдүүлээ.

Тусхайлан хэлэбэл, 500 мянга хүрэтэр шэнэ хүдэлмэришэдые абаха һууринуудые жэл бүри бии болгохо, томо капиталпаа, ашаг олзонуудһаа абтадаг налогуудай хэмжээе нэмээхэ, ажаллаха арга боломжо һайжаруулха, салин түлөөһэнэй доодо хэмжээе нэмээхэ, пенсинүүдэй хэмжээнүүдые дээшэлүүлхэ гэжэ ФКП дурадхана.

Ж. Марше ороной экономико хүтэлбэрилхэ арга боломжо ажалшадта олгохоор демократическа ехэ реформонуудые бэелүүлхэ шухала гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Национальна бэеэ даадаһан байдал лаб хангахын, Францидахи уласхоорондын ехэ корпорацинуудай зонхилолгые эсэслэн болюулхын тула капиталис 23 тон томо фирмэ, кампани ба трестнүүдые гүрэнэйнгөө мэдэлдэ оруулха дурадхал «Тэмсэлэй түсэб» дотор найруулагдана.

Һунгалтын урда тээхи программын уласхоорондын бүлэг дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: буу зэбсэгүүдые хуряалгын, аюулгүй байдал хамта хангалгын, эб найрамдал сахин хамгаалгын талаар Франци үүсхэлнүүдые гаргаха, тодорхой дурадхалнуудые оруулха, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал хизаарлаха ба болюулха зорилготой ябуулгануудые хэхэ, хүниие олоор хюдадаг зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, түрүүшын ээлжээндэ нейтронно бомбо зохёохо ба бүтээхэ ябадал тохёолдуулха ёһогүй, бүхы оронуудта адли аюулгүй байдал хангаха шэнэ хэлсээнүүдые баталхын түлөө, Европын ядерна ракетэнүүд тушаа үрэтэй хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхын түлөө тэмсэхэ, Мадридтахи уулзалгые амжалтатангаар үнгэргэлгэдэ хубитаяа оруулха зэргэтэй.

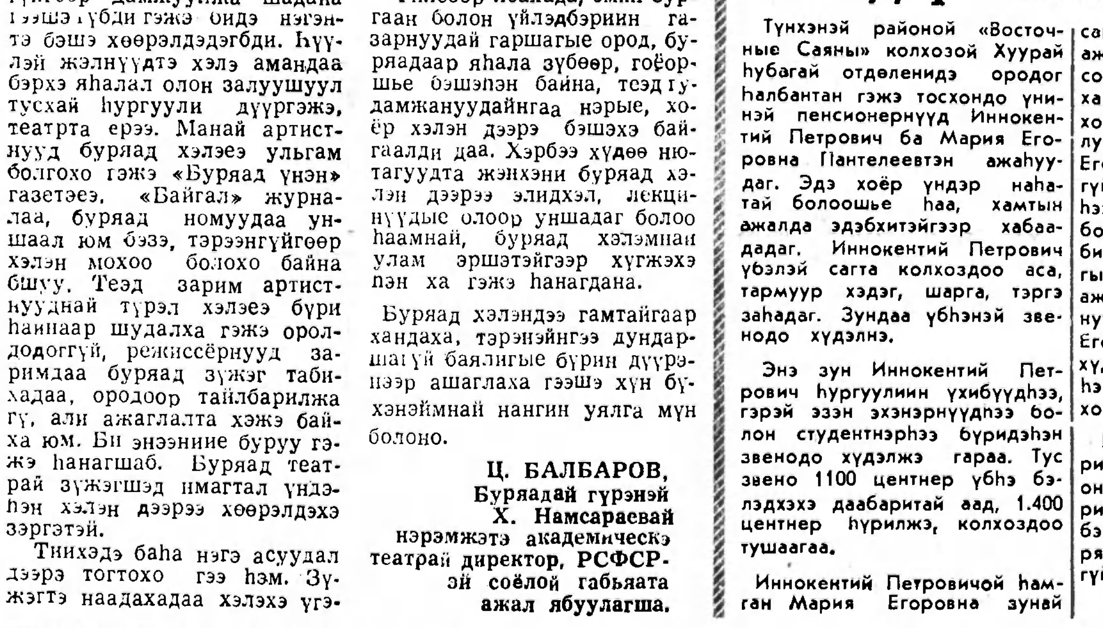

Саяана Догиновна Дамбаева—П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин багша. Тэрэ Зүүн-Сибириин соёлой институт дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр энэ училищида буряад арадай инструментнүүд дээрэ һурагшадые һургахаар уригдаһан юм. Тэрэ чанза дээрэ һурагшадые һургадаг. Залуу багша бэлигтэй бэрхэ хүгжэмшэн, дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэхэ онсо бэлиг шадабаритай эрхим мэргэжэлтэ юм.

Саяана Догиновна һурагшадайнгаа дунда, мүн хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, бэрхэ багша юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Д. Дамбаева (зүүн гарһаа) чанзаар ээлжээтэ хэшээлээ үнгэргэжэ байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

...НДЭТЭЙ ХҮН

...е гоё һайхан, үзэм...лэлтэй болгохо гээ...ш мүн. Анна Очи... Болотова эгээл иимэ ... хүн юм. Тэрэ Улаан... һуралсал-үйлэдбэриин ...цта парикмахерай ... дүүргэһэнэй һүү... Яруунын районой ... тосхондо хүдэлхэеэ ... Тэрэ гэһэнһээ хой... ажалдаа амжалтатай ... һарынгаа, жэлэйн... зүүдые саг үргэлжэ ... дүүргэнэ.

...нын ажаһуудалай ... хэрэглэмжэ хангал... комбинадай дирекци ... хүндэтэй, ажалдаа ...дог Анна Очировна... жэлдэ хүдэлөөд ... үһэ заһалгын ... даалгаа бэлэй. Тэ...ээршье үшөө гур... үнгэршөө. А. О. ...гай заһаһан, һурга...дынь олон. ... соогоо 10 эрэ ... заһаха түсэбтэй ... хүнэй үһэ заһана... эхэнэрнүүдэй үһэ ... ушар гарадаг, — гэ...лотова хөөрэнэ.

...ис ажалай удар... үндэр нэрэ зэргэ...һэн, хубиингаа та... дүүргэһэн А. О. ... хүдэлмэридөө һайн ... түйлаһанайнгаа тү... социалис мүрысөөндэ ... гэһэн тэмдэгээр, ... Хүндэлэлэй гра... шагнагданхай.

Г. БАДМАЕВА.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭЭ

ГАВАНА. Гавана гэжэ провинциин урда хубидахи үзэсхэлэн һайхан нэгэ буланда «Наранхос» гэжэ мал ажалай шэглэлтэй туршалгын ажахын полинууд нэмжыдэг. Тэрэнэй коллектив республика дотороо үгээл түрүүлэн шахуу табан жэлэйнгээ даабари сүм бэелүүлһэн тухайгаа элидхэбэ. Имагтал байгша онон туршада тус ажахы 15 миллион үлүүтэй литр һү гүрэндөө худалдаа.

Манай түйлалтанууд ажалай эмхидхэлһээ, хүдэлмэриингөө сагые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ шадаһанһаамнай сэхэ дулдыдаа гэжэ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэ зуураа тус ажахын директор, Кубын Компартиин II съездын делегадаар һунгагдаһан Хосе Гонсалес Торрес мэдүүлбэ. «Наранхосой» фермэнүүд дээрэ бүхы хүндэ хүдэлмэринь оньпожоруулагданхай юм.

Ажахын саашадаа ашаг үрэтэйгөөр хүгжэлтын найдамтай үндэһэ һуури байгуулагданхай. Шэнжэлгын институдуудай эрдэмтэдэй хүтэлбэри доро «Наранхос» гэжэ ажахын дээдэ ба тусхай дунда һургуулитай 100 гаран мэргэжэлтэд Кубын уларилда тааруулагдаһан һүлигшье, мяхалигшье эоэртэ бодо малнуудай шэнэ үүлтэр гаргаха зорилготойгоор үргэн хэлбэритэй зохёохы хүдэлмэри эрхилжэ байнхай. Тэрэнэй ашаар абтадаг һүнэйнгоо хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ аргатай болохо бшуу.

АШАА ЗӨӨЛГЫН ХЭМЖЭЭН ДЭЭШЭЛНЭ

БУДАПЕШТ. Контейнер соо ашаа хэжэ зөөлгын хэмжээе ороной түмэр замшад жэл бүри 25 процентээр дээшэлүүлнэ. Харин тиихэдэ 1979 онһоо эхилээд 1985 он хүрэтэр контейнерээр ашаа зөөлгэ ВНР-тэ 1,1 миллион тоннһоо 5,3 миллион тонно хүрэтэр ургахаар хараалагдана.

Москвада болоһон СЭВ-эй сессиин XXXIII заседани дээрэ дэмжэгдэн һайшаагдаһан транспортын талаар харилсаа холбоо хүгжөөхэ зорилготой холын хараата программа Венгридэ энэ түрүү онол арга үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгэй найдамтай тулгууринь болоо гэхэдэ зүбтэв. Уласхоорондын худалдаа наймаанай хамаг замуудай уулзуур дээрэ байдаг ВНР-эй түмэр харгынуудые социалис оронууд транзитна ашаагаа зөөхэдөө үргэнөөр ашаглана бшуу. Тиимэһээл Венгриин түмэр замшад ашаа зөөлгын ургажа байгаа эрилтэнүүдтэ гүнсэд харюусахые оролдоно, ажал хүдэлмэри эмхидхэлгын шэнэ, түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлнэ.

ГУРБАДАХИ РЕАКТОР ХҮДЭЛЖЭ ЭХИЛЭЭ

СОФИ. Козлодуйдахи атомна электростанци дээрэ 440 мянган киловатт хүсэтэй гурбадахи реактор ашаглалгада үгтэбэ. Тиин энэ АЭС жэлэй дүүрэтэр проектээр хараалагдаһан хүсэндөө хүргэгдэхэ юм.

«Козлодуй» гэжэ АЭС-ые барилга хадаа болгар-совет аха дүү ёһоной харилсаа холбооной түүхэдэ мартагдашагүй хуудаһаниинь боложо орохонь дамжаггүй. Советскэ Союз энэ АЭС-эй проектые зохёолгодо, барилгада горитой туһаламжа үзүүлхэпээ гадна, бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдыень бүтээжэ эльгээһэн байна бшуу. Станци бодхоожо эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо болгар барилгашад, хабсаргагшад, энергетигүүдтэй зэм зэмээ тушалсэн, совет мэргэжэлтэд суг хамта хүдэлһэн намтартай. Тиихэдээ бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдыень тодхолсоһон, туршалсаһан, хүдэлгэлсэһэн байха юм. Атомна энергетикын талаар харилсаа холбоогоо хоёр орон саашадаашье үргэлжэлүүлхэ юм. Ерэхэ жэлэй эхеэр дүрбэдэхи реакторынь ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Тиихэдэ эгээл хүсэтэ табадахи реакторай барилга эхилэгдэнхэй.

Болгариин арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ АЭС-эй удха шанарынь угаа ехэ. Тэрэ орон дотор үйлэдбэрилэгдэдэг бүхы электрын элшэ хүсэнэй табанай нэгэ хубиие мүнөө үгэжэ байна бшуу. Байгша ондо «Козлодуй» дүн хамта 6 миллиард үлүүтэй киловатт-час элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ юм.

ШЭНЭ ПАРТИ ЭМХИДХЭГДЭХЭНЬ

НЬЮ-ЙОРК. Негрнүүдэй национальна политическэ партиин эмхидхэлэй съезд Филадельфидэ болобо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ мянга гаран делегадууд, негрнүүдэй олон эмхиин түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн политическэ, профсоюзна ба олониитын мэдээжэ ажал ябуулагшад (ороной 25 штадһаа) хабаадаа.

Парти эмхидхэхэ эдэбхитэдэй нэгэн Р. Даниэлс съездые нээхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ: «Ку-клукс-клан ба шэнэ түхэлэй нацистнууд удамаршадтай, зүһэ шарай баримталдаг хархис бүлэглэлнүүдэй дура зоргоороо аашалдаг болоһонһоо шалтагаалан, Холбоото Штадууд доторхи оршон байдал тон шахардуу болонхой. Тиимэһээ хархис этэгээдүүдэй саашанхи добтолгые усадхан зайсуулхын тула бүхы демократическа хүсэнүүдэй оролдолго, хүсэлэлгэ нэгэдхэхэ шухала байна».

ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭХИ КАМПАНИ ЭХИЛЭЭ

ЛИССАБОН. Президентые һунгаха һунгалтын урда тээхи кампани Португалида эхилбэ. Нютагай шэнжэлэгшэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, «Демократическа альянс» гэдэг баруунай партинуудай бүлэглэлэн кандидат Соареш Карнейругай ба гүрэнэй мүнөөнэй толгойлогшо Рамалью Эанешэй хоорондо гол тэмсэл болохо. Һунгалтада 7 миллион үлүүтэй һунгагшад хабаадаха.

Португалиин Компартиин кандидат Карлуш Бриту, Пениши хотодо болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ шатада коммунистнуудай бэелүүлхэ гол зорилго юуб гэхэдэ, «Демократическа альянсын» табимал Соареш Карнейругай кандидатурын бүлигдэлгэ түйлаха шухала байна гэбэ.

ИТАЛИДА ГАЗАР ЕХЭЭР ХҮДЭЛӨӨ

РИМ. Ноябриин 24-нэй һүни ороной урда районуудта газар ехээр хүдэлөө. Энээниие һүүлэй 70 жэлэй турша соо Италида үзэгдөөгүй ехэ хүсэтэй байба гэжэ мэргэжэлтэд сэгнэнэ. Дао дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор газарай хүдэлэлгын үедэ 400 гаран хүн үхөө гэжэ дотоодын хэрэгүүдэй министерство мэдээсэбэ. 800 хүн шархатаһан байна. Газарай хүдэлһэн районуудай бүхы больницанууд аюулда дайрагдаһан хүнүүдээр дүүрэнхэй.

Хойто үглөөгүүрынь Неаполь, Салерно, Авеллино, Потенца гэжэ провинцинуудта дахин газар хүдэлжэ, горитой һандарал ушаруулһан байна.

Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ эндэ болоһон һандаралнуудай хэмжээн тухай хэлэхэ зуураа, Авеллино провинциин «нүүрин тосхонуудай 50 процентнь һандараа» гэжэ мэдүүлбэ. Иимэ ушарал Салерно ба Потенца провинцинуудта тохёолдобо.

Аюулай болоһон нютагуудай хүн зондо туһаламжа үзүүлхын тула армиин тусхай подразделенинүүд эльгээгдээ. Бүхы медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд элсүүлэгдэнхэй, һайн дуратанай олон тоото командануудай ерэжэ байна.

ХҮН ба байгаали

ШЭНЖЭЛГЭНҮҮДЭЭ ҮРГЭДХЭХЭ, ГҮНЗЭГЫРҮҮЛХЭ

Манай станцида эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэри хэдэн шэглэлээр ябуулагдадаг юм. Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ажал хүдэлмэридэмнай ямар хубилалтанууд болбоб, ямар асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа гээшэб?

Түбхын түрүүн эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэриин хэмжээе үргэдхэхын, удха шанарынь гүнзэгырүүлхын, республикын ажахынуудтай харилсаа холбооень бэхижүүлхын, тэдэнэртэй баталагдадаг хэлсээнүүдэй гүйсэд дүүргэгдэхын түлөө оролдогдоо. Мүн үрэ жэмэс ургуулагшадай мэргэжэл тухай мэдэсэ олонитын дунда дэлгэрүүлхэ гээшэ шухала гэжэ тоолоноодн.

Шасарганын сортнуудые һайжаруулга, тэдэнние шалган туршалга хадаа хэдэг ажалаймнай тон шухала хубинь болодог. Хэрбээ эндэмнай ургуулагдадаг шасарганые саашань шэлэн һайжаруулха зорилготойгоор 6 — 7 мянган холимог үрэһэн таригдадаг байгаа һаа, мүнөө жэл энэ тоо 12,6 мянганда хүргэгдэбэ.

Энэ жэлдэ үхэр нюдэнэй 125 сорт һуулгагдаба. Эхэ ургамалнуудай участогта ондоо районуудһаа асарагдаһан, мүн эндэшье туршалга гараһан эрхим шанарай шэлэгдэмэл үрэ жэмэстэ һөөгүүд таригдаа. «Дружная», «Смуглянка», «Темнолистная», мүн манай станцида шэлэн гаргагдаһан «Забайкалочка», «Баргузин» гэһэн сортнууд эндэ оролсоно. Шасаргана болон яһалиг үрэһэтэй культурануудые олошоруулхын тула богонёор тайрагдаһан мүшэрхэнүүд гүлгэлүүлэгдэдэг юм. Энэ аргаар 210 мянган һөөг ургуулагдана. Байгша ондо эгээл түрүүшынхеэ шэлэгдэмэл сортын шасарганын 25 мянган, талын вишнийн 2 мянган һөөг таригдаа.

Манай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, технигүүд, лаборантнууд ажахынуудтай баталагдаһан хэлсээнүүдые саг соонь дүүргэхэ зорилгоор эдэбхи үүсхэлээ гаргадаг. 30 мянган түхэригэй энэ хүдэлмэри хэгдэжэ, ондо ондоо байгаалиин эрхэ байдалтай 10 ажахыда ябуулагдаа.

Шасарганын совхоздо үнэтэй, ашатай туһатай ургамалай сортнуудые нэбтэрүүлхэ шухала асуудалые комплексно аргаар шиидхэнэбди. Ажахынуудай байгуулагдаһан харилсаа холбооной ёһоор, Онлорой, «Пригородный» совхозуудта яблони, үхэр нюдэн, сливэ, малина гэхэ мэтэ культуранууд тусхай харуулһан доро ургуулагдажа, тэндэнь научна ажаглалтанууд хэгдэнэ. Захааминай районой Харацайн совхоздо 3 гектар талмайда үрэ жэмэстэ саад һуулгагдаа. Үнэгэтэйн үрэ жэмэс, овощ үйлэдбэрилдэг заводой дэргэдэхи талмайда мүнөө дээрэ нэгэ гектарта саад һуулгагдаа. Энэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ. Тэрэшэлэн БАМ-ай Буряадай участогта (Хойто-Байгалай район), Загарайн районой Шэнэ-Зарэндэ, Хэжэнгэ нютагта, Яруунын районой Нарһата тосхондо ногоорүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Мүн лэ станцимнай сэсэг ургуулагшадай үүсхэлээр хотын 42-дохи һургуулида дендрологическа саад таригдаа. «Черёмушки» гэһэн пионерлагерие ургамал, ногоогоор бүрхөөжэ, үзэсхэлэн һайхан түхэл шэнжэтэй болгохын түлөө оролдогдоо.

Станциин мэргэжэлтэд республикын 35 колхоз, совхоздо хүрэжэ, үрэ жэмэстэ саадуудай байдал хинан шалгажа үзэбэ. Энэ шалгалтын үрэ дүн согсологдохо юм. Уламжалан арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хэгдэхэ хүдэлмэриин уялга, зорилгонууд хараалагдаха гээшэ.

Республикын ажахынуудай агрономуудта мэргэжэлэй талаар туһаламжа үзүүлэгдэдэг гэжэ тэмдэглэлтэй. Һүүлэй үедэ станциин түлөөлэгшэд түсэбэй ёһоор 24 лекци уншаха аад, 31-ые уншаа. Һайн удхатай лекци уншагшадай тоодо Г. М. Захарова, Т. Н. Прохорова, Н. Н. Платонова, В. Ц. Ширапнимбуева, Д. М. Старикова гэгшэд оролсоно.

Үнгэрһэн хугасаада хэгдэһэн зохёохы ажал хүдэлмэриин үрэ дүн жэлэй дүүрэтэр согсологдожо, туйлалтануудаараа урмашан, дутуу дундануудтаа анхаран, ерэхэ жэлдэ ябуулагдаха эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэриин гол шэглэл тодорхойлхо гээшэ мүнөөдэрэймнай гол зорилго болонхой.

Г. СМОЛИНА,
республикын үрэ жэмэсэй станциин эрдэмтэ секретарь.

ЭТЮД

УУЛЫН ЭЗЭН

Хойто-Гол гэжэ газарта хони адуулдаг эжыгээ ори дуутайгаар дахажа, хада уулаар, губээнүүдээр нилээд ябалсадаг бэлэйб. Гайхалтайнь гэхэдэ, зургаатайхан наһандаа залхуурха, гонгинохые мэдэнгүй, бүхэли үдэрөө хагда ногоо гүрэһэн хушуун һүрэгэй хойноһоо хоёр бишыхан хүлөө һольбюулан, үсэд нэтэрүүгээр гүйдэг һэм. Энэ өөрсэ «аяншалгануудайм» үедэ һонирхолтойшье үзэгдэлнүүд ушардаг, үхибүүн ухааем хүлгүүлдэг һэн. Эгээл тиимэһээ байгаалиин шэдитэ нюусануудаа дэлгээдэг уудам тээшэ тэгүүлдэг байһан ёһотой хаб.

Эбтэй эетэй хүршэнүүдтэл зэргэлэн лабхайһан хада уула хоёрые шэртэжэ, аха дүү хоёртол адлихануул лэ гэжэ гүлмэрхэн ухаандаа сасуулнаб. Хадын ташалангаар доошоо буужа ябахадам, эжымни гэнтэ намай зогсоожо: «Үүс, харыш, уулын эзэн», — гээд шэбэнэбэ. Гайхан-гагнан шэртэхэдэм, ямар нэгэн уран гартанай оролдосотойгоор мүлиһэн мэтэ, түб түхэреэн бүмбэгэдэл, саб сагаахан шулуунай доошоо мухарихань харагдаба. Тэрэ хүмэг шулуу мүргэхэдөө, ехэл солбоноор өөдөө «һүрэжэ», саашанхи замаа тогтохо торохые мэдэнгүй үргэлжэлүүлхэ юм. Хөөрхэн энэ үзэгдэл һүзэг түрүүлээ бэшэ, харин сэдьхэлдэм гоё һайханай мэдэрэл һэргээжэ, хэзээдэшье мартагдашагүйгөөр хадуугдаа бэлэй. Яажа мэдэхэб, магад энээхэн мүндэгэр шулуун — уулын эзэн эгээл түрүүшынхээ шэдитэ дуунай аялга сэдьхэлдэм зэдэлүүлжэ, сэнхир помин байгаалиин сэсэн һүлдэ мэтээр һанагдаа һэн гү?

Өөхэн сагаан шулуун
Уулын сууряан болонхой,
Оөрсэ багахан наһакайм
Үльгэр болон үлэнхэй.

Замдам тулга болохоор
Заландам дахинаа
мүндэлыш,
Залууршан мэтээр
гэрэлтэн,
Залгаа дуунуудые
бэлэглыш!

Г. БАЗАРЖАПОВА.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

БОКСООР СССР-эй ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛХЫН ТҮЛӨӨ ТҮГЭСХЭЛЭЙ МҮРЫСӨӨН

ЭХИЛХЭҺЭЭ ЭРШЭТЭЙ...

Ленинэй ордento локомотив-вагон заһабарилгын заводой Соёлой ордон соо эдэ үдэрнүүдтэ спортдо дуратайшуулай ёһотойл һайндэр эхилбэ. Юуб гэхэдэ, эндэмнай СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түрүү һуури эзэлхын түлөө боксоор мүрысөөн захалба ха юм.

Манай республикада хоёрдохёо үнгэрэгдэжэ байгаа энэ нааданда Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 18 командын зуугаад боксер хабаадана. Мүрысөө үнгэргэлсэхөөр ерэгшэдэй дунда боксоор Эхэ орон соогоо, хилын саагуур мэдээжэ болоһон спортсменүүд олон. Тэдэнэй дундаһаа мүрысөөнэй ахамад секретаряар томилогдоһон, бүхэсоюзна категориин судья, мүнөө Ленинградай металлическа заводой инженер, Москваган Олимпиин нааданай ахамад секретариин орлогшо Ф. В. Плантенер, уласхоорондын классай судья, Токиогой олимпиин нааданай мүнгэн, Европын түрүү һууриин түлөө алтан медальнуудта хүртэһэн, спортын габьяата мастер Веллингтон Баранников, Буряадай АССР-эй хэдэн удаа чемпион ябаһан Юрий Фролов (Хяагта), бүхэсоюзна категориин судьянар — ЦСКА-гай тренер, Узбегэй ССР-эй габьяата тренер Нагим Хуснутдинов, үнинэй боксёрнуудай нэгэн, СССР-эй спортын мастер Георгий Литвинов (Владивосток), спортын мастер Ярослав Позняк (Дан Позняггай дүү хүбүүн, Вильнюс), республикын категориин судьянар—СССР-эй гурба удаа чемпион болоһон, уласхоорондын классай спортын мастер Анатолий Семенов (Саратов), СССР-эй чемпион байһан, уласхоорондын классай спортын мастер Валерий Стрельников (Улаан-Үдэ), Петр Ли (Караганда) болон бусадые нэрлэмээр. Мүрысөөнэй ахамад судья — уласхоорондын категориин судья. Буряадай хүдөө ажахын институдай багша Георгий Банчиков.

Үдэшын зургаан часһаа боксёрнуудай парад-жагсаал болобо. Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо С. В. Ангапов спортсменүүд болон ордондо сугларагшадые энэ ехэ мүрысөөнэй эхилһэнтэй дашарамдуулан амаршалаад, ринг дээрэ боксын гоё һайхан наада харуулхыень хүсэбэ. Удаань 1979 ондо СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй чемпион болоһон Москвагай сэрэгэй округой командын капитан, уласхоорондын классай спортын мастер Александр Дугаров Европын чемпион байһан, уласхоорондын классай спортын мастер Виктор Ульянич хоёр мүрысөөнэй түгые Советскэ Союзай гимнын һүр жабхаланта аялга доро үргэбэ.

...Парад-жагсаалай урда тээ гэхэ гү, али бүри үдэрэй 12 часһаа эхилжэ, хорин дүрбэн боксер рингдэ гараһан байгаа. Эдэнэрэй дундаһаа олон уулзалга үнгэргэһэн, дүй дүршэл баянтай боксернуудынь очкогоороо илажа, командадаа шухала очконуудые асарба. Александр Субботин, Балдан Буянтуев (хоюулаа Хабаровск), уласхоорондын классай спортын мастер Дмитрий Грубов (Узбегэй ССР), Владимир Мельник (Москва), Жаман Куятинов (Минск), Александр Красько (Киев), Григорий Могилин (Узбегэй ССР), Сергей Кудинов (Владивосток), Юрий Еремеев (Шэтэ) гэгшэд эрхим бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа.

Үдэшын нааданда мүн лэ хорин дүрбэн боксёр мүрысэбэ. Энэ үдэшэлэн уласхоорондын классай таван ооксер рингдэ гаража, сугларагшадай анхарал татаа. Бусадһаа түрүүлэн 51 килограммай шэгнүүртэ ринг дээрэ гараһан нютагаймнай хүбүүн Александр Дугаров бултанда һайшаагдаа. Мүн Анатолий Клюев бэлэдхэл һайнтайгаа гэршэлээ. Эдэ хоёр Владивосток, Шэтэ хотонуудаа ерэһэн спортын мастернууд Абай Абдрахманов, Сергей Драпников гэгшэдтэй гурбан раундын туршада эршэмтэй, эдэбхитэйгээр тэмсэжэ, илалта туйлаа. Ереванһаа ерэһэн Варган Ходжиян энэ үдэшэлэн Москвагай түлөөлэгшэ Радик Насыровые очкогоороо диилэжэ гараа.

Нүгөөдэ —57 килограммай шэгнүүртэн сооһоо уласхоорондын классай спортын мастернууд Вячеслав Коликов, Ашот Аветисян, спортын мастер Сергей Тюрин гэгшэд шалгарба. 67 килограммай шэгнүүртэ ринг дээрэ гарагшадай дундаһаа Виктор Полуляк, Владимир Овчинников, Владимир Васильев, Сергей Колесников дүрбэн мүн лэ илалта туйлажа, удаадахи уулзалгада хабаадаха эрхэтэй болобо. Үдэшэ болоһон һүүлшын хоёр уулзалга сугларагшадые ехэ һонирхуулба. Юуб гэхэдэ, 91 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэ яһала мэдээжэ боксернууд уулзажа, хабаяа туршаба ха юм.

—Рингын улаан буланда —мүнөө 31 наһатай Виктор Ульянич. Тэрэ 387 дахин рингдэ гаража, 359 дахин илаһан, тэрэ тоодо уласхоорондын 46 уулзалгын 44-дэнь диилэһэн намтартай. Европын, СССР-эй арадуудай зунай VII спартакиадын чемпион!—гээд дикторэй соносхоходонь, сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана. Мэдээжэ боксёртой тулалдахаяа Владивосток хотоһоо ерэһэн мастерта кандидат Александр Шишкин ринг дээрэ гараба. Тэрэ хоёрдохи раундада нокдаунда орожо диилдэшоо. Удаань Ленинград болон Хабаровск хотонуудай түлөөлэгшэд Таскин, Тимофеев гэгшэд рингдэ гараа. Эндэ Валерий Тимофеев диилэ. Нүгөөдэнь ниидхээ шулгарһан дээрэһээ саашадаа тулалдаха эрхээ хаһагдаа бшуу.

—Түрүүшын үдэрэй дүн харахада, Мельник, Омаров, Еремеев, Дугаров, Клюев, Тюрин гэгшэд һайн бэлэдхэлтэй байһанаа баталба, — гэжэ СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй суглуулагдамал командын тренер, Олимпиин наадануудай чемпион, спортын габьяата мастер Валериан Соколов мэдүүлбэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэрэй үдэшын уулзалгануудта дүрбэн шэгнүүртэ 26 боксер ринг дээрэ гараба. 48 килограммай шэгнүүртэн сооһоо Хабаровскһаа ерэһэн Александр Субботин дахинаа шалгаржа, Шамсутдиновые илаба. Хусен Омаров Шэтын боксер Мартель гэгшые һүүлшын раундада нокдаунда оруулжа, булюу байһанаа баримталба.

Удаадахи —63,5 килограммай шэгнүүртэ рингдэ гараһан боксернууд сооһоо Григорий Пинчук (Шэтэ) Алма-Атын түлөөлэгшэ Владимир Рословые диилэжэ, удаадахи уулзалгада хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ. Григорий мүнөө хори наһатай. «Байгал» журналай шангуудта хүртэхын түлөө байгша ондо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадаһан, мастерта кандидат нэрэ зэргэтэй болоһон ургажа ябаа боксер юм. Харин нүгөөдэнь алар 170 гаран, тэрэ тоодо уласхоорондын найман уулзалга үнгэргэһэн дүй дүршэл түгэс боксёр байба.

71 килограммай шэгнүүртэн сооһоо мастерта кандидат Владимир Мельник уласхоорондын классай спортын мастер Самвел Абрамян (нэгэ шүүгдэһэн), спортын мастер Олег Тенцов гэгшэд энэшье удаа илалта туйлаһан байна.

91 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн сооһоо урда үдэрынь хоюулаа шүүгдэһэн Проценко, Горбунов гэгшэд рингдэ гараа. Түрүүшынхинь илажа, удаадахи уулзалгада хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ. Энэ шэгнүүртэ мүрысэгшэд сооһоо спортын мастерта кандидат Юрий Еремеевые онсолон тэмдэглэмээр. Оройдоо 19 наһатай Юрий Еремеев Эрхүү хотодо түрэһэн, тэндэ боксын эхин шатын һургуули гараһан намтартай. Тэрэ мүнөө Шэтэдэ сэрэгэй алба хэнэ. Өөрөө залуушье һаа, дүршэл ехэтэй боксернуудые тогтоон торгоонгүй диилэжэ, баранай һайшаалда хүртэбэ. Тэрэ түрүүшынгээ үдэр спортын мастер Проценкые илаа һэн. Мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүрысөөнэй судья, РСФСР-эй габьяата тренер А. А. Атарханов «Спортын мастер Владимир Васильев (Новосибирск) шүүбэ» гээд гарыень үргэбэ.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

САНЫН САРЬЯА ХАРГЫГААР

Саһан хүнжэлөөр хушагдаһан Дээдэ-Онгостой санашадай дура татаһаар үнихэнэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ саһан хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ орожо, спортын үбэлэй зүйлнүүдые эрхилэгшэдтэ һорилго бэлэдхэл хэхэ ехэ таарамжатай зохид саг ерэһэн байха юм.

Спортын үбэлэй хаһые нээлгэдэ зорюулагдажа, санын ударидалгаар Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө эстафетэ дамжуулгатай мүрысөөн Дээдэ-Онгостондохи ипподром шадар болобо. Эхэнэрнүүдэй найман, эрэшүүлэй хорин суглуулагдамал команда энээндэ хабаадаһан байна. Эхэнэрнүүд 4×3 километртэ, харин эрэшүүл 4×5 километртэ урилдаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, Зүүн Сибириин технологическа институдай эхэнэрнүүдэй нэгэдэхи командын санашад илалта туйлажа, горспорткомитедэй I шатын дипломоор, дамжуулгын кубогаар шагнагдаа. Спортын мастерта кандидат Татьяна Купцова, нэгэдэхи разрядтайшуул Ирина Котенкова, Надежда Голубева, Валентина Олейникова гэгшэд энэ илалтада ехэ хубитаяа оруулһан байна. Ирина Котенкова 19.10 минута саг харуулжа, онсо шалгарһан байха юм.

Транспортын «Локомотивай» санашад—хоёрдохи, хүүгэдэй спортын 4-дэхи һургуулиин һурагшад гурбадахи һуури эзэлбэ.

Эрэшүүлэй дунда һонирхолтой шанга тэмсэл болоо. Буряадай багшанарай институдай команда иланһаа һайн һорилго бэлэдхэлтэй байжа, илажа гараа. Н. Поплевин, Ю. Федоров, С. Кузнецов, А. Деревягин гэгшэд энэ амжалтада ехэ хубитаяа оруулаа.

Зүүн Сибириин технологическа институдай түлөөлэгшэд хоёрдохи һуури эзэлбэ. Авиационно заводой «Забайкалец» команда гурбадахи һууринда гараһан байха юм.

Һонирхолтой юумэнинь юуб гэхэдэ, энэ жэлэй түрүүшын мүрысөөндэ хүүгэдэй спортын һургуулиин арба гаратай һурагшадһаа эхилээд, 50 гаран наһатай спортын ветеранууд хабаадажа, хаба шадалаа туршаһан байгаа бшуу. Үнинэй спортын мастер Иван Анненков 6 километр шахуу зайе 24 минута 0,5 секунда соо гаталжа, сугларагшадай магтаал һайшаалда хүртөө.

Авиационно заводой физкультурын инструктор спортын мастер Валерий Мироманов эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн эстафетэдэ 20.20 минута саг харуулжа, түрүү һуури эзэлбэ. В. Романов, Ю. Федоров гэгшэд удаадахи һууринуудта гараа. Тиин мүнөө В. Мироманов авиационно промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Свердловск хотодо эхилһэн мүрысөөндэ хабаадажа байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Госстрах найдамтай...

Манай республикын олонхи хүн зон гүрэнэй страховани дуратайгаар хэдэг. Байгша оной октябрьиин 1-нэй байдалаар республика доторнай 489.787 мянган договор баталагданхай байгаа.

Ажабайдалдамнай хүлеэгдээгүй гэнтын аюул, элдэб ушаралнууд тохёолдодог лэ ха юм. Тиимэһээ 1980 оной юһэн һарын туршада гүрэнэй элдэб янзын страхованиар республикымнай хүн зондо 17.349 мянган түхэриг түлэгдэһэн байна.

Тэрээнһээ гадна гүрэнэй страховани гээшэ хадаа республикын бюджет арьбадхалгада ехэ удха шанартай бшуу. Дээрэ дурсагдаһан хугасаа соо республикын бюджедтэ 855.360 түхэриг оруулагдаһан байна. Энэ мүнгэ зөөри хото, хүдөө нютагуудай социально-соёлой хүгжэлтэдэ, гэгээрэлэй хэрэгтэ һомологдоно.

Л. МАНДАРХАНОВА,
Госстрахай Буряадай управлениин ахамад инспектор.

АГНУУРИИН ХАҺА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Олзоборилгын хаһа эхилжэ, ангуушан бүхэн ой тайгада гаранхай. Үбэлэй ой соо ямар гоё гээшэб! Илангаяа шэнээр ороһон саһан дээгүүр шубуу шонхорой, ан арьяатанай мүрэй аржылдан харагдахада, ангуушан бүришье һаа баярладаг ха юм.

Республикадамнай агнууриин хаһа октябриин 20-һоо ерэхэ жэлэй февралиин 15 болотор үргэлжэлхэ юм. Ой соо нохойн хусаха, бууган нүрэхэ аблан холоһоо соносгодог болонхой.

Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудта агнууриин урда тээхи бэлэдхэлэй хүдэлмэри һайнаар үнгэргэгдөө. Тайгын гүн гүнзэгыдэ агнуури олзоборилгын 8 бааза, ангуушадай 120 гэр заһагдажа баригданхай. Штатна ангуушад агнууриин хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагдажа, эдеэ хоол, дари помоёо бата бэхеэр үнинэй түхеэрһэн байгаа.

Ан олзоборилхо хаһын эхилхын урда тээхэнэ коопзверопромхозуудта ангуушадай слёт үнгэргэгдэжэ, урда сезондо хэгдэһэн ажалай дүн тухай хөөрэлдөөн болоо. Тиин бэлэдхэлэй асуудал зүбшэгдэжэ, ерэхэ сезондо хэгдэхэ ажалай түсэб хараалагдаһан байна. Мүнөө агнууринда бүхы дээрээ 1300 хүн хабаадана. Тэдэнэй 110 олзоборилогшодынь вертолёдоор холын хүбшэдэ буулгагдаа.

Буркоопсоюзай агнууриин ажахынуудта зэрлиг ангуудай арьһа олзоборилхоһоо гадна, тэжээмэл ан үсхэбэрилгэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. 1980 ондо халтар хара үнэгэнэй 4600, песецэй 27.500 арһан гүрэндэ тушаагдаха байна. Ангай фермэнүүдэй продукци дүн хамта 2 миллион 600 мянган түхэригтэ болохо юм.

Ондатрын тоогой үсөөрһые хараадаа абажа, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет 1980 ондо «Республика дотор ондатра үсхэбэрилгые һайжаруулха тухай» гэһэн тусхай тогтоол гаргаа һэн. Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трест энэ тогтоолые дүүргэжэ, элдэб хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээ.

Ангуушад зунай үедэ эмдомдо ородог ургамалнуудые, жэмэс, һархяаг суглуулдаг, хушын һамар намартаа сохидог гээшэ. Үнгэрһэн үедэ тэдэнэр 1096,5 центнер алирһа, жэмэс, 2679,6 центнер хушын һамар, 1014,2 килограмм хуһанай гүлгэ, 1830,9 килограмм алирһанай набшаһа, 1116,3 килограмм нохойн хоншоор, 1741,3 килограмм долоогоно тушаагаа.

Байгша оной ноябриин 20-ной мэдээгээр, 152.214 түхэригөөр сэгнэгдэһэн—16590 хэрмэнэй, 1156 булганай, 7732 шандаганай, 742 һолонгын, 67 үнэгэнэй арһан бэлэдхэгдөөд байна.

Ондатрын агнуури дүүрэжэ, хамтадаа энэ амитанай 21948 арһан тушаагдаба. Кабанскын коопзверопромхозой ангуушад М. М. Мушаков — 899, Г. И. Афанасьев — 680, Г. И. Маслов 623 ондатра барижа, республика соогоо эрхимлэбэ.

М. ГЫЛЫКОВ,
Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын охотовед.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Түсэбтэ табан жэлдэ —эршэтэ түгэсхэл» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVI съездэдэ — эрхим угтамжа» —мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Малай үбэлжэлгэдэ — үндэр эмхидхэл. «Яруунын ёһоор арьбалалта» —С. Убеевэй статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал: тоосоон ба һунгалта. «Үглөөдэр тухайгаа бодомжолон...» —И. Тарасенкын статья. «Уулзалганууд, уулзалганууд...» — А. Куклинай очерк. «Аяар холын малшадта...» —А. Петрунинай, Н Киселевагай, Ч. Гомбоннай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. МНР-эй 56 жэлэй ойдо «Хани барисаамнай бүри батажахал!» — Д. Улымжиевай статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын һонинной суглуулбари. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.50 — Үглөөнэй гимнастика. 10.15 —Мультфильмнүүд. 10.40—«СССР-эй арадай артистка З. Долуханова дуулана». 11.20—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20 — Концерт. 12.50 — Шэнэ һонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20 — Баримтата фильмүүд. 16.05 — «Хүүгэдтэ ангууд тухай». 16.35 — А. Дворжак. Концерт. 17.15 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!» 17,45 — К. Симонов «Шүлэгүүд. Дневнигүүд. Дурдалганууд». Уран зохёолшын 65 жэлэй ойдо.

Улаан-Үдэ. 18.30 —«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.00 — «Зураг бүхэндэнь — наран!». 19.15 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 19.30 — «Содружество» — тележурнал. 20.00—«Чапаев» — уран һайханай фильм. 21.30 — «Время», 22.15 — «Контрольная для взрослых». Хоёрдохи цикл (3-дахи дамжуулга). 22.35—«Юун? Хаана? Хэзээ?»—телевикторинэ. 23.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 —Дамжуулгын программа. 18,05—«Горн» — һурагшадта дамжуулга.

Москва. 18.30 — «Хамтадаа эбтэй эетэй бүлэ».

Улаан-Үдэ. 19.00 —«Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнуудта». 19.20 — «Буряад уран зохёол». 19.50—Соносхолнууд. 20.00 —«Ямар һонинтойбши, студент?». 20.30 — Баримтата фильм.

САГААН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Хойто районуудаар, Байгал шадар багаханаар саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 3—8 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Байгал шадар 1—6, бусад нютагуудта 10—15, зарим районуудта 6 градус хүйтэн байха.

Улаан-Үдэдэ саһан орохогүй. Һулаханаар һалхилха. 10—12 градус байха.

ҮНИНГ...
һонирхохо байхат...

ХОЙТО ЗҮГТЭ УРГУУЛАГДАҺАН АРБУЗ

Хойто мүльһэтэ окея... шанха эрье дээрэ орш... Петушки гэжэ арктическа... хоной теплицэдэ арбузтар... ургуулагдадаг юм. Эдэнэй... гэнинь мантан томо бай... раа шалгарба. Нарата Узб... кистанай бахчева ургам... дые ургуулагшад энэ... атаархахадаашье болохо... бан зургаан килограмм... үлүү шэгнүүртэй арбуз... аргагүй амтатай байшооб... «Ногоон хушуун» гэдэг... лайн портын нефтебазын... дэлмэрилэгшэд энэ тосх... ажаһуудаг. Газарай энэ... хизаарта зунай саг орон... хоёр һара, харин үбэлэ... лярна һүни зуу гаран... соо үргэлжэлдэг юм. Т... һэз эндэ теплицэ бариг... байгаа. Тээд мүнөө эн... юун үгы гээшэб! Помидор... лон үгэрсэтэй зэргэлээд,... һайхан сэсэгүүд — гладио... сууд, гвоздиканууд, астр... — хангалтан ургана.

ЭВЕРЕСТЫН НЮУСА

Альпинистнүүд Эверес... дэлхэй дээрэхи эгээл... оройдо нэгэнтэ бэшэ гар... байха юм. Харин 1981 о... намар түрүүшын медици... экспедици Эверестын ор... гарахые түсэблэнэ... зургаан американец — эд... тэ хүдэлмэрилэгшэд... альпинистнүүд — 6.500... рэй үндэртэ медицинын... ратори түхеэрхэ ёһотой... ханай болон зүрхэнэй үй... гүүдые аргалха талаар... шухаг шэнжэлгэнүүдые... тула шэнгэн агаартай... сэхэл таарамжатай байна...

Эверестын нюусые тай... рилан таахын тула экс... цидэ хабаадаһан эгээл... хэг зоригтойшуулынь тэр... оройдо (8848 метр) гар... оролдохо юм. Теориин... ишэ үндэртэ хүнэй ах... даржа шадахагүй байһан... элитэ. Зүгөөр олонхи ал... нистнүүд кислородой аппа... гүйгөөр энэ үндэртэ хү... гүй ябадаг байна.

ДЕЛЬФИНҮҮД АБА...

Тралай болон рефри... торна флодой Владивосто... хи «Невельская» гэжэ ба... дизель-электроходой мор... энэ юрэ бусын ушарые... һан байгаа. Хүхэ номи... лай дээрэ бишыхан шуң... кидүүд далайн эрэ «ор... ниие» хүреэлһээр хүре... добтолжо орохыень... хараа. Аюулда ороһоноо... хэйлэн мэдүүлхын тула... хахир муухайгаар хаш... Хоёр-гурба минутын үн... сөөр, дельфинүүд уһа... рууе хаха эсхэн, тэдээн... шуумайлдажа ябаба. Т... дэнь шунахай кидүүд... та абаһан юумэндэл гэ... эрьен талиигаа. Гэбэш... миль тухай зугадаһан... һүүлээр гэнтэ гэдэргэ... ерэбэ. Гиихэдэнь дельфин... хинаа ерэжэ, аюулда ор... амитанда туһалһан байн...

Тэрэ үдэр Зүүн Камч... эрье шадар наратай... байһан дээрэһээ холо... тэр харагдаа һэн. Иим... һаа морягууд энэ юрэ... далайн байлдаае алдан... раһан байгаа бшуу... дээгүүр харайлдажа... дельфинүүд далайн эрэ... саланиие» бүһэлэн тош... хамгаалдаг байба. Ял... ядахадаа, шунахай ар... зугадан талииха баата... лоһон байха юм.

АРХЕОЛОГУУДАЙ НЭЭЛТЭНҮҮД

УЛААН-БААТАР. Мо... Наукануудай академи... хеологууд ороной эртэ... ниислэл — Каракорумы... ра-Хорин) малталгын... шатые түгэсхэбэ. Архео... хори гаран дүрбэлжэн... метр талмайе ээлдэ... хотын бүхы газар д... шоройень малтажа аба... хэдэнь үйлсэнүүдһээ... гоё һайхан ордонуудай... нануудай үлэгдэлнүүд... барилгануудай яһала... раа үлэһэн һууринууд... Эрдэмтэд Каракору... та-түсэб табиба. Тэрэн... һаламжаар Монгол ор... эгээл эртэ урдын хот... шадань шэнжэлхэ арга... хо.

МЕХИКЭ. Мексикын... лэл хотын түбтэ га... талгын хүдэлмэри хэ... археологическа үнэтэ... зүйл олобо. Газар д... электрын кабель тата... һан хүдэлмэришэд 3,4... үндэртэй, 15 тонноһоо... шэгнүүртэй шулуун д... тулашаба. Тэрэ 500 гар... лэй урда тээ бүтээгдэһ... гаа гэжэ научна ш... нүүд харуулаа. Энэ хадаа ацтегүүдэй... тэдэг бурханай түхэл... зураглаһан хушөө бол... жэ эрдэмтэд багсаа... Энэ хадаа 1790 онһоо... хэгдэһэн эгээл үнэтэ... олдошо болоно. Уша... гэхэдэ, тиихэдэ ацтек... наранай литэ олдоо...

(ТАСС—...)

Редактор
Р. Б. ГАРМА...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93 зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-56, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01872. Заказ № 172. Индекс...